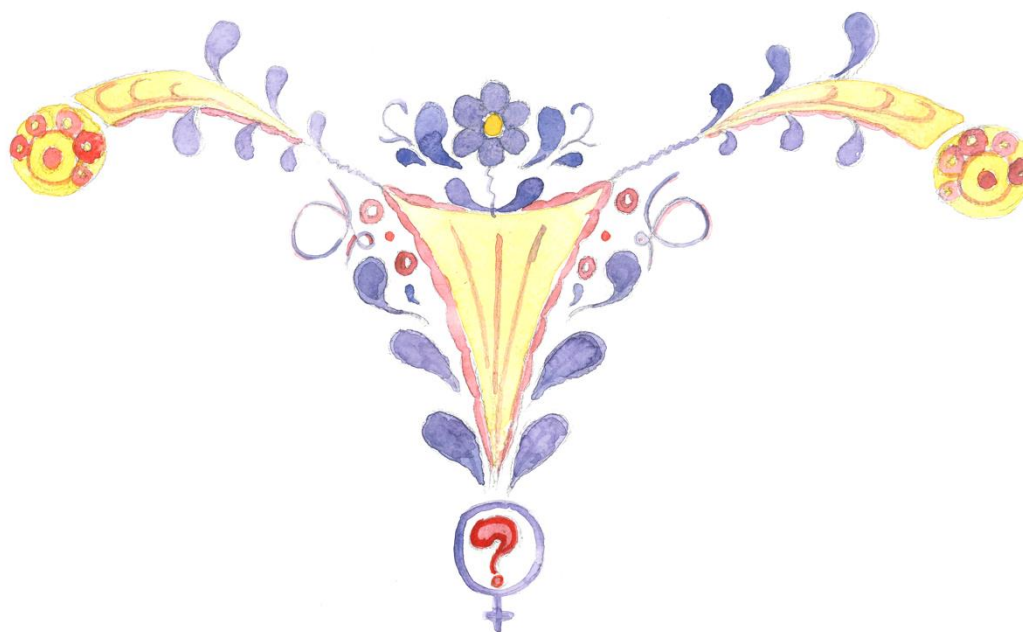

INSTITUTIONEN FÖR
KULTURVETENSKAPER

SD-KVINNOR & JÄMSTÄLLDHETSPARADOXEN

en kvalitativ analys av 'Kvinnan' i nationens tjänst

Frida Bolin
Maja Widell

Uppsats/Examensarbete:	15 hp
Program och/eller kurs:	Kandidatprogrammet Kultur, KP1125
Nivå:	Grundnivå
Termin/år:	VT 2019
Handledare:	Eva Knuts
Examinator:	Eva Zetterman

Abstract

Original title: SD-Kvinnor & jämställdhetsparadoxen – en kvalitativ analys av 'Kvinnan' i nationens tjänst

Authors: Frida Bolin, Maja Widell

Semester and year: Spring 2019

Institution: University of Gothenburg

Supervisor: Eva Knuts

Examiner: Eva Zetterman

Illustration front page: Erik Widell

Key words: 'Woman', 'Womanhood', Performativity, Body politics, Sex & Gender, Motherhood, Equality, Politics, Family, Nationalism

---

SUMMARY:

This thesis examines how the women's association of the Swedish Democrats, SD-Kvinnor define the concept of the 'Woman' and use womanhood as a basis for their nationalistic political agenda. The thesis also examines if there is a specific notion of the ideal 'Woman' in 'SD-Kvinnor'. The thesis uses the methods of visual text analysis and qualitative interview, which are framed by discourse analysis. Through an analysis of qualitative interviews and SD-Kvinnor's online presence the thesis examines the concept of the 'Woman' through the subject's position of mother, victim and politician. Theories used in the study are Judith Butler's *Performativity*, Maud Eduard's *Body Politics*, Yvonne Hirdman's *Formulas of the womanhood* and her *Stereotypical contract of gender*. The thesis concludes by presenting the argument that SD-Kvinnor reproduces the 'Woman' as subordinate to the 'Man', paradoxically under the guise of equality.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Innehåll

Inledning.....	1
Introduktion	1
Bakgrund till val av ämne.....	1
Syfte, frågeställningar & fokus.....	2
Vårt syfte.....	2
Våra frågeställningar.....	2
Positionering, avgränsningar och könade begrepp	2
Vår position.....	2
Våra avgränsningar	4
Vår användning av könade begrepp.....	6
Historisk bakgrund	6
SD & SD-kvinnor	6
Tidigare forskning	7
Fält som arbetet rör	7
Teoretiska utgångspunkter.....	9
Kroppspolitik	9
Performativitet	11
'Kvinnlighetens' formler	12
Metod och material.....	14
Metodval	14
Diskursanalys.....	15
Visuell textanalys.....	17
Intervju och frågelista	17
Intervjumaterial och material från frågelista.....	18
Massmedialt material	19
Etiska hänsynstaganden.....	20
Forskning rörande människor	20
Våra tolkningar av SD-kvinnor & jämställdhet	21
Feminism.....	21
Genuskontraktet	24
'Kvinnans' kön & genus.....	26
Performativa handlingar.....	26

Queera (o)möjligheter	28
‘Kvinnan’ som moder	30
Den vårdande och fosterbärande ‘kvinnokroppen’	30
Föräldraskapets byggklossar	32
‘Kvinnan’ som offer	34
Mellan hot och försvar	34
Hotet av <i>svenska</i> värden.....	37
‘Kvinnan’ som politiker.....	40
SD-kvinnan	40
‘Kvinnokvoten’ inom SD.....	44
Slutdiskussion.....	46
Vårt resultat	46
Vidare forskning	50
Slutnoter	52
Källor, material och litteraturlista	58
Elektroniska källor.....	58
Vetenskapliga publikationer	58
Nyhetsartiklar.....	58
Videoklipp.....	58
Hemsidor.....	59
Sociala medier.....	59
Tryckta källor	60
Bilagor.....	63
Bilaga 1. Flygblad: <i>Ett livspussel som går ihop</i>	63
Bilaga 2. Flygblad: <i>Tid med barnen på dina villkor</i>	64
Bilaga 3. Flygblad: <i>Trygg på stan inga fler blickar över axeln</i>	65
Bilaga 4. Frågeschema intervju Maria	66
Bilaga 5. Frågelista Susanne	68

Inledning

Introduktion

ETT LAND SOM RESER SIG IGEN
ETT FOLK, KVINNOR, BARN OCH MÄN
[...]
EN STRÄVAN FÖR OSS SAMMAN
TILL EN HEL NATION,
DET ÄR VÅR VISION¹

Ovanstående ord är tagna från en låttext. Föreställ dig hur de trallas fram till elektroniska schlagertoner med tydligt beat. En positiv musiklinga för fram budskapet och i låtens musikvideo visualiseras meningarna som digitala korsstygn på en ljus bakgrund kantad av blåsippor. Bilden som målas upp påminner om en tavla med dammiga värderingar från en bortglömd svensk sommarstuga. Men det du ser och hör är inte en rest från svunna tider, utan Sverigedemokraternas (SD)² vallåt från 2018.

När denna uppsats skrivs blåser högervindar i Europa. I ett flertal länder organiserar sig människor kring konservativa, rasistiska och nationalistiska värden. Exkluderande politik får allt större gehör i samband med ökade sympatier för högerextremism. Partiet SD håller kvar sin position som Sveriges tredje största politiska parti.³ Tidigare har SD omtalats som kvinnofientligt men attraherar nu allt fler 'Kvinnor'⁴ vilka aktiverar sig i politiken. En del av dem driver SD:s kvinnoförbund, SD-kvinnor. Förbundet säger sig bedriva jämställdhetsarbete och sprider sina åsikter via flera olika sociala medieplattformar. SD-kvinnor skriver följande på sin hemsida våren 2019: "Vår roll är att engagera kvinnor som ställer sig bakom partiets socialkonservativa och nationalistiska grundsyn, samt få fler kvinnor aktiva i det Sverigedemokratiska arbetet för landets bästa."⁵ Uppenbarligen har 'Kvinnan' en tydlig roll att spela i den nya tidens nationalistiska projekt, där till och med politiska vallåtar understryker vikten av Hennes tillhörighet till nationen.

Bakgrund till val av ämne

Då vi som författare båda läst genusvetenskap som huvudområde inom vår kandidatutbildning i kulturvetenskap har vi ett intresse för hur kön och genus påverkar samhällets diskurser. Vi är

nyfikna på hur genusteorier kan användas för att sätta nytt ljus på SD:s jämställda självbild. Vi vill rikta blicken mot SD-kvinnors medierepresentationer för att undersöka symbolik och former. Vi vill närma oss förståelse för komplexiteten i kvinnoförbundets strävan, att arbeta jämställt inom ett 'manligt' kodat genuskontrakt. Dessutom är vi intresserade av 'Kvinnan' som arbetar för nationalism samtidigt som Hon i sin kamp via sociala medier postar devisen *Vi drivs av kärlek* i rosa text omgärdad av puffiga hjärtan.⁶ SD-kvinnor säger själva att de är stolta över att vara motpol till Feministiskt Initiativ (FI) vilka de ser som ett extremt parti.⁷ Följande rader är hämtade från en kampanjfilm vilken SD-kvinnor publicerade på nätet 2012 som ett uttryck för sin syn på hedersrelaterat våld: "Tänk om de hellre, gör en lek med ord, där hon, han eller hen betyder mer än mord. Tänk om feighet är det som inger respekt, i en tävlan att vara politiskt korrekt?"⁸ SD-kvinnor väcker frågor hos oss som tidigare genusstudenter, hur går deras kvinnokamp ihop?

Syfte, frågeställningar & fokus

Vårt syfte

Syftet med denna uppsats är att undersöka hur kvinnoförbundet SD-kvinnor definierar begreppet 'Kvinna' och hur de använder 'kvinnlighet' som verktyg inom SD:s nationalistiska organisering. Dessutom vill vi utforska hur förbundet framställer den typiska SD-kvinnan. Vi vill närmare granska vilka versioner av världen som ryms inom diskursen SD-kvinnor samt hur förbundet fyller tecknet 'Kvinna' via de specifika subjektspositionerna moder, offer och politiker. Vi vill även undersöka hur SD-kvinnor ser på jämställdhet och hur förbundet relaterar till tidigare kvinnorörelser i Sverige.

Våra frågeställningar

- Hur definieras och uppnås jämställdhet enligt SD-kvinnor?
- Hur ser SD-kvinnor på begreppet 'Kvinna' i allmänhet och SD-kvinnan i synnerhet?
- Vilken roll spelar SD-kvinnor i SD:s nationalistiska projekt?

Positionering, avgränsningar och könade begrepp

Vår position

Vi önskar ta ansvar för den studie vi genomför och vår process, därför kommer vi som författare till denna kandidatuppsats skriva fram vår egen position och göra vår röst hörd så att du som läser är medveten om våra intentioner. Det finns en vana inom traditionell

kvantifierad vetenskaplig forskning att inte skriva in sin forskarroll i forskningens kontext. Inom kvalitativ humanistisk forskning däremot finns en aktiv tradition att istället skriva fram sig själv som forskare, för att bryta med idén om att kunskap produceras objektivt. Inom genusvetenskapen görs detta i syfte att underminera det traditionella vetenskapliga sättet att höja sig över sin forskarposition och leverera resultat som ren sanning, vilket den feministiska teoretikern Donna Haraway kallar för *gudstricket*. Enligt *gudstricket* ses inte forskaren som en abstrakt makt likt en gud, snarare som en köttslig varelse med både kropp och egna erfarenheter i bagaget. Därför är det viktigt att situera och lokalisera sig själv som kunskapsskapare inom forskning.⁹

Det är ovanligt att traditionella vetenskapliga rapporter talar utifrån positionen jag eller vi, författares identitet röjs oftast endast på bokomslag eller intill en artikels titel. Humanistiska forskare som reflekterar kring situerad kunskap strävar istället efter att visa på forskarsubjektet och dess inverkan på kunskapen som skapas. Postmodernt feministiskt anti-epistemologiskt tänkande kan ses som dekonstruerande och utmanar även: “[...] den traditionella etikens abstrakta universalism [...]”¹⁰ - vilket leder till ett slags antietik. Det går enligt denna tankemodell helt enkelt inte att nå fram till en universell sanning om det moraliskt korrekta. Den feministiska epistemologin är på så sätt både komplex och genomskinlig. Epistemologi sett ur ett traditionellt filosofiskt perspektiv handlar om att utkristallisera kriterier för hur objektiv kunskap om världen produceras. Additionen av feminism blir okonventionell då den feministiska utgångspunkten innebär att betrakta världen som politisk och partisk. Inom genusforskning har därför kunskapsskapandet fått stor uppmärksamhet och stark kritik har riktats mot hur de klassiska natur- och kulturvetenskaperna producerat forskning.¹¹ Klassisk forskning har en tendens att legitimera stereotypa uppfattningar av exempelvis kultur och kön. Genusvetenskaplig epistemologi utmanar däremot könsbias och könsstereotypa fördomar som präglar viss vetenskaplig forskning, där ‘Man’ och människa går upp i ett och samma väsen.¹² Den genusvetenskapliga forskningstraditionen söker också nya sätt att skriva fram forskningens ‘objekt’ som subjekt. Genom att placera sig själv som forskare på samma nivå och i samma verklighet som forskningens ‘subjekt’ ges dessa en större agens.¹³

Vi som författar denna uppsats går sista året på kandidatprogrammet Kultur vid Göteborgs Universitet när studien genomförs. Vår huvudinriktning inom programmet är genusvetenskap. Vi har tidigare förkunskap, kring postkolonial teori samt forskning rörande rasismens historiska framväxt, vilken vi införskaffat oss via fria kurser och antirasistiskt föreningsarbete. Vi är vita, under 30 år, lever för tillfället i heterosexuella relationer, innehar det juridiska könet 'Kvinna' och passerar även som detta obehindrat i samhället. Vi har namn som av kvinnoförbundet SD-kvinnor antagligen skulle uppfattas som svenska och har inte känt något direkt obehag inför att ta kontakt med möjliga intervjupersoner inom organisationen. I intervjusituation har vi inte upplevt utsatthet på grund av vårt utseende, då vi tänker oss att vithet är en faktor som privilegierar intervjuaren i samtal med ett förbund som SD-kvinnor. Vår förhoppning är att vi genom denna uppsats kan dra vårt strå till den antirasistiska stacken och på ett respektfullt sätt alliera oss med forskare vilka vi anser har tolkningsföreträde i den antirasistiska diskursen. Vi tror oss inte kunna göra en heltäckande och objektivt *sann* analys, utan är helt införstådda med att vi sållar, speglar och skriver i en kontext baserad på viss förförståelse samt i avsaknad av annan.

Våra avgränsningar

Vi har i denna uppsats valt att avgränsa vårt teoretiska perspektiv, en del av detta består av att vi inte kommer beröra det postkoloniala fältet, vilket en kanske kan förvänta sig vara rimligt vid en första anblick av analysens tematik. Genom att utgå från ett postkolonialt perspektiv hade uppsatsen kunnat öppna upp för en antirasistisk analys. Vi skulle ha kunnat använda begrepp såsom *intersektionalitet*, *vithetsnorm*, *Vi och Dem*, *rasifiering*, *exotifiering* etc. vilket hade gett ytterligare perspektiv i analysen av identitet, kropp och kön. Vi kommer lyfta forskning från det postkoloniala fältet i avsnittet för tidigare forskning men inte använda oss av dess teorier i analysen. Vi hade kunnat använda vissa teorier från det postkoloniala fältet i vår analys, men har valt att inte bara skrapa på ytan. Således vill vi i ett första skede synliggöra hur SD-kvinnors arbete påverkar 'Kvinnorna' inom SD. Vi tänker oss att denna studie kan bädda för vidare forskning gällande hur SD-kvinnors engagemang kan vara en del i att skapa rasistiska mekanismer ute i samhället.

Vi har valt att studera SD-kvinnor utifrån ett queerfeministiskt fokus på kön och genus. Vi hade kunnat analysera förbundet via ett postkolonialt perspektiv, men då vi ville få chansen att komma så nära SD-kvinnor som möjligt, för att förstå hur medlemmarna resonerar kring

könsspecifika frågor, valde vi den queerfeministiska ingången. Teoretikern Chantal Mouffe, som förespråkar ett pluralistiskt demokratiskt samhälle, menar att det är viktigt att samverka med sina meningsmotståndare.¹⁴ Sättet som vi närmar oss SD-kvinnor på, tänker vi går i linje med Mouffes filosofi. Privat ställer vi oss bakom antirasistiska värden, men i forskarrollen vill vi samtala med våra meningsmotståndare, istället för att avskärma oss och skapa distans. Enligt Mouffe måste oliktankande utgå från att motståndaren inte ska elimineras utan istället få en chans att tala och ifrågasättas. Detta kallar Mouffe för *agonistik*, till skillnad från *antagonism* där bara en röst tränger undan resterande. Oenighet om hur de gemensamma etiskt-politiska principerna ska tolkas i ett samhälle utgör enligt Mouffe den demokratiska politikens grund. När detta inte tillåts kan skapande av olika medborgerliga identifikationsformer försvåras. Detta bäddar för:

[...] politik som bygger på essentialistiska identiteter av nationalistisk, religiös eller etnisk typ samt för ökade konfrontationer kring icke förhandlingsbara moraliska värden, med alla de våldsytringar som sådana konfrontationer är förknippade med.¹⁵

Vi är dock osäkra på om vårt val av att ge SD-kvinnor utrymme i en uppsats hjälper till att dekonstruera rasism och sexism, eller om det reproducerar antidemokratiska värden när de inte analyseras med hjälp av ett postkolonialt teoretiskt grepp. Forskarparet Diana Mulinari och Anders Neergaard, som vi refererar återkommande till i denna uppsats, är kritiska till Mouffes förhållningssätt. Enligt teoretikerna håller inte Mouffes förklaringsmodell, att populistiska partier växer sig starka på grund av att samhället står under en demokratikris, att människor söker sig till högerextremism endast för att de lider brist på känslan av tillhörighet i demokratiska processer. Mulinari och Neergaard menar att det är problematiskt att Mouffe inte förankrar sitt resonemang i det postkoloniala och feministiska fältet. Mouffe förbiser enligt teoretikerna rasistiska strukturer: "Att hävda att allt det som kan förknippas med högerextrema partier, och framför allt rasismen, kan ses som kriseffekter, innebär att normaliteten framställs i avsaknad av rasism."¹⁶ Trots denna kritik har vi valt att möta SD-kvinnor och samtala om kön utan ett postkolonialt perspektiv. Denna avgränsning har enligt oss varit nödvändig för att hinna täcka in våra valda frågeställningar inom tidsramen för denna kandidatuppsats. Vi vill dock poängtera att SD-kvinnor bör analyseras via ett flertal ytterligare teoretiska perspektiv och vi kommer att återkomma till detta resonemang i avsnittet rörande vidare forskning.

Vår användning av könade begrepp

Vi vill via denna uppsats göra en moralisk reflektion kring könande inom forskning. Teoretikern Judith Butler som vi kommer referera till i denna uppsats, belyser att en naturlig, essentiell tolkning av kategorin 'Kvinnor' är djupt problematisk att utgå ifrån vid forskning. Kategorin går inte enligt Butlers synsätt att tas för given. Enligt Butler blir användandet av 'Kvinnor' som normativ grupp inom forskning för generaliserande: "Snarare än att vara en stabil betecknare som åtnjuter samtycke från dem som den avser att beskriva och representera har kvinnor, också i denna plattform, blivit en besvärlig term, en stridszon, en källa till oro."¹⁷ I linje med Butlers tankar använder vi i denna uppsats enkla citationstecken runt begrepp som 'Kvinna/Man', 'kvinnligt/manligt' och 'kvinnokropp' med flera för att komma ifrån att reproducera könsnormer. Vi väljer även att skriva Hon/Han med stor bokstav. Vi är dock medvetna om att uppsatsen innehåller flera ord där delar av begreppet 'Kvinna' finns med, såsom kvinnokamp etc. vilka vi valt att skriva utan citationstecken för att underlätta läsningen. Det går att fortsätta diskussionen om vilka begrepp relaterat till 'Kvinnan' som borde problematiseras för att göra en heltäckande genuskritisk text. Vi vill även poängtera att vi inte kommer att ändra i citerad text från teoretiker, material eller informanter.

Historisk bakgrund

SD & SD-kvinnor

SD beskriver sig själva som ett nationalistiskt parti men tidigare forskning av deras politik menar att partiet är att betrakta som rasistiskt.¹⁸ Partiet själva tar avstånd från rasism och framställer sig för svenska väljare som ett städat alternativ, med en nyanserad och strategisk retorik. Tidigare forskare påpekar att SD oftast inte omtalats som rasister i akademisk forskning vilket är problematiskt.¹⁹ SD bildades år 1988 och bland dess grundare samt medlemmar fanns personer vilka tidigare varit aktiva inom uttalat rasistiska rörelser såsom Bevara Sverige Svenskt (BSS). Partiet sammankopplas ibland inom media med den nazistiska och fascistiska idétraditionen och kallas för ett nyfascistiskt parti, ibland för ett högerpopulistiskt parti.²⁰ Nuvarande partiledaren Jimmie Åkesson tillsattes år 2005 och partiet nådde Sveriges riksdag i valet 2010, vid nästa val 2014 mer än dubblerades rösterna.²¹ Till valet 2014 började SD fokusera mer på politik rörande jämställdhet för att locka 'kvinnliga' väljare till sig.²² SD-kvinnor bildades år 2010 som ett komplement till SD. Kvinnoförbundet är uppdelat i fem regioner med nationell spridning i landet. SD-kvinnors agenda relaterar till SD:s syn på jämställdhetsarbete där hedersproblematik och krafttag mot

sexualbrottslighet utgör grundpelare.²³ Förbundet återfinns på sociala medier såsom Facebook, Instagram, Twitter etc. På deras officiella Facebooksida har förbundet för tillfället ca 11 700 följare och 6 december 2018 la de upp en post som berättade att de bestod av 4000 medlemmar.²⁴ Denna kvinnorörelse, framväxt ur nationalistisk jord, gror och verkar på allvar slå ut bland 'kvinnliga' väljare i Sverige. Forskare vilka analyserar SD ur ett genusperspektiv föreslår att partiet bör ringas in som kulturrasistiskt då det använder sig av kultur, etnicitet och religion på ett rasifierande sätt vilket reproducerar biologisk rasism i ny förpackning.²⁵ "Ur den här förståelsen av SD som ett kulturrasistiskt parti med fokus på att bevara, skydda och rensa nationen följer också per automatik ett intresse för att förstå synen på kön, familj och sexualitet."²⁶

Tidigare forskning

Fält som arbetet rör

Det finns en mängd forskning kring extrema högerpartier och dess politiska framgång i Europa från senaste åren, men forskning rörande genusrelaterade områden inom högerextrem och nationalistisk organisering utgör en liten mängd.²⁷ Även forskning rörande 'Kvinnor' engagerade i SD har fått lite ljus i den svenska akademiska världen.²⁸ Forskning rörande just kvinnoförbundet SD-kvinnor anser vi behöver kompletteras. Därför ser vi att följande studie om just SD-kvinnor är nödvändig och kommer undersöka nya outforskade områden inom fältet. Fältet vi rör oss inom avgränsar vi till 'Kvinnor' som organiserar sig nationalistiskt. Ledande inom forskningsfältet är tidigare nämnda forskare Diana Mulinari och Anders Neergaard. De har genomfört kvalitativa intervjuer med 'Kvinnor' inom SD och vill via sin forskning försöka förstå varför dessa 'Kvinnor' röstar på partiet, se exempelvis verket *We are Sweden Democrats because we care for others: Exploring racisms in the Swedish extreme right* från 2014.²⁹ En stor del av forskarnas intervjuer med 'Kvinnor' inom SD genomfördes innan kvinnoförbundet SD-kvinnor startade, vilket visar på att deras fokus inte har varit just kvinnoförbundet. Mulinari och Neergaard analyserar 'Kvinnor' inom SD utifrån ett postkolonialt perspektiv för att närma sig och försöka förstå dessa 'Kvinnor'. *Omvårdnadsrasism* eller *care racism* är begrepp som återkommer i deras forskning. Mulinari och Neergaard fokuserar enligt oss på att skriva fram hur det som 'Kvinnorna' inom SD gör/säger är rasism och forskarna har mindre fokus på hur 'Kvinnorna' talar om kön, vilket vi i vår uppsats kommer beröra och därigenom påbörja att täcka upp för en lucka i fältet.

Även forskaren Sarah Welk skriver i texten *Högerextrema kvinnors kommunikationsstrategier på internet: exemplet Gemeinschaft Deutscher Frauen* från 2010 om 'Kvinnor' inom högerextremism.³⁰ Hon berör fältet utifrån ett Tysklandsperspektiv och har fokus på kommunikationsstrategier. Denna forskning drar kopplingar mellan moder, uppfostrare och 'Kvinna' och hur 'Kvinnan' dessutom ska förhålla sig till att vara *karriärkvinna* i dagens nyliberalism samt om Hennes livsval utifrån att Hon är just 'Kvinna'. Welk undersöker via observationer på internet vilken bild av 'Kvinnan' som förmedlas av extremhögern.³¹ 'Kvinnans' roll, inom just den politiska rörelse som Welk studerar, är att vara moder och Hennes politiska roll kommer i andra hand.³² Vi kommer beröra liknande fokusområde, men utgå från ett annat geografiskt perspektiv, nämligen Sverige och därmed SD-kvinnor. Dessutom kommer vi att använda oss av andra metoder och annat material än vad Welk gör. Forskning kring 'Kvinnan' inom SD är mindre utbredd än forskning rörande 'Kvinnan' inom nationalism i stort. Ledande inom det senare fältet är forskaren Maud Eduards som vi även kommer använda oss av vidare i analysen. Eduards skriver i boken *Kroppspolitik: Om moder Svea och andra kvinnor* från 2007 kring rollen som 'Kvinnans' kropp spelar inom nationsskapande.³³ Eduards problematiserar hur 'kvinnokroppen' porträtteras och används inom fokusområden såsom politik, abort, prostitution, krig m.fl. Vi kommer att ta med oss viss teori kring *kroppspolitik* in i vår analys och koppla samman Eduards forskning med vår forskning rörande SD-kvinnor. Vi ser att vi via kroppspolitik kan försöka förstå SD-kvinnors syn på kropp och 'Kvinna' genom att diskutera ämnet utifrån Eduards kopplingar mellan kropp, 'Kvinna' och nationalism.

Utöver forskningen som nämnts ovan finns det flera studentuppsatser som berör fältet, se exempelvis uppsatserna: *Sverigedemokraterna ett feministiskt parti?* av Hannah Sörbom³⁴, *Kön och sexualitet sett ur Sverigedemokraternas perspektiv* av Emma Karlsson och Elina Gustafsson³⁵, "Er kvinnosyn visar sig i er politik men också i ert förhållningssätt och i ert språkbruk": *En textanalys med genusperspektiv på Sverigedemokraternas partiprogram* av Malin Wigen³⁶, *Sverigedemokraternas nationsbygge: En normkritisk diskursanalys av Sverigedemokraternas centrala dokument* av Lisa Östman³⁷ samt *Sverigedemokraterna och kvinnan: En rekonstruktion av det dominerande narrativet om kvinnan hos Sverigedemokraterna och en analys om de använder henne för att legitimera sin politik*, av Rasmus Nordin.³⁸ Flertalet av dessa uppsatser utgår från partiprogram eller principprogram

för att undersöka nationalism, 'Kvinnans' narrativ och föreställningar av kön. Det är intressant att det finns fler studentuppsatser att tillgå inom fältet än forskning på högre nivå, det skulle kunna vara en indikation på att fältet kommer att utforskas mer framöver också av etablerade forskare. Agnes Ekstrand skriver i sin magisteruppsats i lingvistik från 2014, *Den nationalistiska jämställdheten, en analys av Sverigedemokraternas familjeretorik*, om familjeideal utifrån material bestående av texter skrivna av aktiva medlemmar inom partiet.³⁹ Magisteruppsatsen fokuserar på hur retoriken kan analyseras utifrån 'Kvinnan', nationen och familjen. Vi kommer angripa liknande ämnen men med hjälp av annat material, vilket kompletterar det befintliga fältet.

Teoretiska utgångspunkter

Vi kommer att luta oss mot genusvetenskapliga teorier i denna uppsats. I samband med presentationen av våra valda teorier kommer vi även att grunda dessa i historiska kontexter, för att ge dig som läsare en vidgad förståelse av den västerländska feministiska tidslinjen kopplat till SD-kvinnors syn på jämställdhet. Genusvetenskapens framväxt är nämligen tätt sammankopplad med en historisk debatt kring kön och kamp för jämställdhet.

Kroppspolitik

Statsvetaren och forskaren Maud Eduards myntar begreppet *Kroppspolitik* i tidigare nämnda bok *Kroppspolitik: Om moder Svea och andra kvinnor* från 2007. Eduards fokuserar i sin text på:

[...] den svenska statens dubbelhet under 150 år, med särskilt fokus på hur kvinnors (och mäns) kroppar hanteras, vad jag kallar kroppspolitik. Det är en jakt på innebörder i det nationella, "det svenska", en tankefigur om gemenskap som anger ramarna för medborgarnas (kroppsliga) handlingsutrymme.⁴⁰

Förhandlande kring 'kvinnokroppens' uppgift och hemvist i Sverige har en turbulent bakgrund kantad av konflikt. 'Kvinnan' förklarades inte myndig i Sverige förrän 1921. Sveriges frontfigur Moder Svea uppfördes dock på riksdagshuset redan år 1905, innan reella 'Kvinnor' i Sverige ens hade tillgång till rösträtt.⁴¹ Eduards begrepp kroppspolitik innebär kortfattat att politiska system flätas samman med hur kroppar agerar och interagerar. Inom ramen för Eduards kroppspolitik går det att analysera hur kroppar särskiljs från varandra utifrån olika epitet såsom *kön, genus, maskulinitet, femininitet, sexualitet, reproduktiv*

förmåga etc. Kroppar behandlas enligt Eduards olika beroende på tid, rum och politisk kontext.

Enligt Eduards döljer nationen det politiska i sin egen skapelse, hur den reproduceras genom medborgarnas aktioner. Dessutom är det just nationen som bygger medborgarnas identiteter och framställer dessa som naturliga. Med hjälp av begreppet kroppspolitik undersöker Eduards hur 'Kvinnors' kroppar står till nationens förfogande och hur detta färgar synen på 'Kvinnors' rättigheter samt demokratiska närvaro.⁴² Skapandet av nationell gemenskap gränssätter individens villkor och utrymme att handla, 'kvinnliga' och 'manliga' kroppar erkänns olika funktioner i samhället: "Det påtvingade nationella samförståndet genererar också olika interna skyldigheter, där en är att döda, en annan att föda."⁴³ 'Mannen' har dragit den aktiva lotten, att få agera politiskt medan 'Kvinnan' historiskt reducerats till hemmets vrå som passiv moder.

'Kvinnan' och 'kvinnokroppen' har en lång tradition av att utgöra symbol för nationalistiska värden i Sverige, där själva moderskapet har varit ett centralt kitt mellan människa och nation. Kvinnorörelsen i Sverige organiserades under slutet av 1800-talet när liberalfeminismen blomnade och för att få mer utrymme i samhället anammade rörelsen tanken om 'Kvinnan' som samhällsmoder.⁴⁴ Detta i syfte att utvidga 'Kvinnors' spelrum på arbetsmarknaden. Vid den här tiden framställdes 'Kvinnan' som hemmets ängel medan 'Mannen' sågs som familjens överhuvud och försörjare. Den ärbara 'Kvinnan' kopplades till det privata, långt bort från det politiska livet.⁴⁵ För att nå tillgång till rösträtt och statliga tjänster lyfte kvinnoaktivister hur typiska 'kvinnliga' värden skulle kunna gynna nationen. Kvinnorörelsen har präglats av olika idéhistoriska strömningar och åsikter för att uppnå jämlikhet mellan kön, tanken om de juridiska könen som motsatspar har utgjort en stark gren av dem.⁴⁶ 'Kvinnans' uppgift, att föda barn, hävdades av dåtidens 'kvinnliga' aktivister, vara likvärdig 'Mannens' plikt att försvara nationen: "Kravet på medborgarskap hade sin bas i en brygd av kvinnlighet, moderskap och nationalism."⁴⁷ Rollen som moder ansågs som något vilket berörde alla 'Kvinnor', eftersom de förväntades bära barn alternativt förberedas för den psykologiska samhälleliga uppgiften i att vara samhällsmoder. Vi kommer att använda Eduards teorier kring begreppet kroppspolitik för att undersöka hur en kvinnorörelse med nationalistisk agenda förhåller sig till kropp, 'Kvinna' och nation.

Performativitet

Genom performativitetsbegreppet redogör forskaren Judith Butler för hur genus uppstår och upprätthålls. Termerna kön och genus har varit framträdande i de senaste decenniernas debatt om 'Kvinna' och 'Man' som kategorier. Begreppsparet kön och genus förs in i den feministiska traditionen under 1970-talet. Kön förstås under denna period som det biologiska hos människan medan känslan av könstillhörighet beskrevs i termen genus, gränsen mellan dessa var tydlig, vilket det idag inte är. Könskategorin 'Kvinnor' blev ett viktigt fundament för att enas i kollektivt systemskap i kampen för att utmana könsroller.⁴⁸ Under 1980- och 90-talet koncentreras uppmärksamheten på hur en kan utmana kategorierna 'Kvinna' och 'Man' som socialt skapade även på det biologiska planet.⁴⁹ Queerfeminismen utmanar tanken om kategorin 'Kvinnor' som homogen och menar på att den idén förstärker tvåkönsmodellen där 'Mannen' blir en aktör och 'Kvinnan' ett passivt objekt. Istället fokuserar queerfeminismen på individen och menar på att biologiskt kön inte är något statiskt som föregår genus. Butler är en framstående forskare inom queerfeminismen: "Judith Butler var en av de första som varnade för att den till synes fruktbara distinktionen mellan kön och genus riskerade att ge oss en bild där genus var något yttre och lätt föränderligt."⁵⁰

Ända sedan Butlers bok *Genustrubbel* första gången utgavs 1990 har begreppet performativitet tolkats och diskuteras både innanför och utanför den akademiska världen.⁵¹ Performativitet handlar om att göra kön. Ett exempel på detta är när barnmorskan på BB säger *Det blev en flicka*, utropet blir inte endast ord till föräldrarna utan en performativ handling som kommer påverka barnets liv.⁵² 'Flickan' som föds kommer hädanefter lära sig att föra sig inom den kulturella ram gällande genus som (re)produceras. Dessa handlingar utförs av människor dagligen och uppfattas både medvetet och omedvetet.⁵³ Vilka dessa handlingar är kommer 'Flickan' att lära sig och även framföra, vilket kommer leda till att Hon i sig upprepar performativa handlingar och blir en del i det påtvingade genussystemet.⁵⁴

Butler själv skriver i sitt förord från 1999 till boken *Genustrubbel* att performativitet är svårtolkat och att Hon inte kan förklara exakt vad det innebär.⁵⁵ Den performativitetsteori som redogörs för i *Genustrubbel* har tolkats av ett flertal forskare och feminister sedan boken släpptes 1990. Dessa tolkningar har dessutom visat sig utveckla Butlers egen tanke om teorin. Butler redogör för läsaren att genus inte är något som en individ enkelt kan förändra själv,

utan det är någonting som är svårt att bryta sig ur och de performativa handlingarna är djupt rotade inom oss. Dessutom är Butler noga med att skriva fram att performativitet är handlingar som blir till genom upprepning. Dessa upprepade handlingar neutraliseras och blir därmed regel i ett system som verkar naturligt. Genom att gå till sig själv och fundera på hur en klär sig, pratar eller för sig i olika sammanhang kan en hitta flera olika tecken på att en hela tiden upprepar handlingar som är performativa, som skapar ett slags genusystem. Performativa handlingar innefattar både språkliga och teatrala handlingar.⁵⁶ Som 'Kvinna' förväntas du föra dig och tala på ett visst sätt för att passa in i den heterosexuella ordningen.

Butler menar på att idén om en genuskärna är en illusion.⁵⁷ Det finns en idé om 'kvinnlighet' och en idé om 'manlighet', men dessa är varken sanna eller falska. Butler förklarar detta genom att beskriva *drag*. Via uppträddandet i dragshow imiterar den 'manligt' kodade artisten 'kvinnlighet', därmed rubbas idén om att genus skulle vara något fast och stående: "Genom sin genusimitation avslöjar drag indirekt genusstrukturens imitativa karaktär – liksom dess tillfällighet."⁵⁸ Dragshow kan upplevas spännande och enligt Butler svindlande därför att det påtvingade systemet som genus ingår i synas.⁵⁹ Därmed kan genus förstås som något performativt och något som vi skapar genom upprepade handlingar, en imitation av vad vi tidigare sett. I denna uppsats vill vi undersöka hur SD-kvinnor gör och förstår kön via performativa handlingar.

'Kvinnlighetens' formler

I den feministiska rörelsens arv uppenbarar sig skilda sätt att se på kön. Två av dem kallas särartsfeminism och likhetsfeminism. Grundtanken inom grenen särartsfeminism utgörs av idén om att 'Män' och 'Kvinnor' föds biologiskt olika och därför också bär på speciella egenskaper som är essentiella för sitt kön. Särartsfeminismen menar att då 'Män' och 'Kvinnor' utvecklas olika får de olika kvalitéer. Särartsfeminister tror på naturlig skillnad mellan 'Män' och 'Kvinnor', inre som yttre, samt hävdar att dess unika egenskaper ska värderas jämlikt. Enligt särartsfeminister har 'Män' och 'Kvinnor' skapats olika av naturen och det är kulturen som sedan värdesätter könens egenskaper olika. Därför vill särartsfeminismen upphöja statusen hos exempelvis 'kvinnliga' egenskaper och för yrken som statistiskt sett domineras av 'Kvinnor'. Likhetsfeminismen menar i kontrast till särartsfeminismen att 'Män' och 'Kvinnor' har mer likheter än olikheter. Istället för att fokusera på biologiska skillnader understryker likhetsfeminister hur sociala strukturer skapar

kontrast mellan 'manlighet' och 'kvinnlighet'. För likhetsfeminister kan även det som ses som naturligt sättas under förstoringsglasat och analyseras som socialt skapat. Istället för att uppvärdera 'kvinnliga' egenskaper vill likhetsfeminismen utmana tanken om dess essentiella kärna. Likhetsfeminismen menar på att könsskillnader och dess konsekvenser främst är ett strukturellt fenomen.⁶⁰ Yvonne Hirdman beskriver i sin bok *Genus - om det stabila föränderliga former* från 2010 hur tre 'kvinnliga' stereotyper kan förklaras med renodlade formler.⁶¹ Hirdman understryker att det är problematiskt att utmärka dessa stereotypa förståelser av 'Kvinnan': "Att ständigt tala om män och kvinnor innebär en riskabel balansgång så att talet inte förvandlas till ett byggande av man och kvinna."⁶² Hirdman lyfter dock att det kan vara en god idé att plocka isär könsmönster och analysera hur femininitet görs.

Grundformeln för 'Kvinnan' ser ut på följande vis enligt Hirdman: $A - icke A$. Här symboliserar stora A 'Mannen' och bredvid Honom blir 'Kvinnan' ingenting. Denna uppställning innebär att 'Mannen' ses som människa och 'Kvinnan' som en icke-varelse i jämförelse med normen ('Mannen'). I denna tankevärld är 'Kvinnan' endast en skugga av mänskligheten. Den jämförande formeln kallar Hirdman för $A - a$ och innebär att 'Kvinnan' ses på som en sämre variant av 'Mannen', som ett revben kommen ur 'Mannens' fullkomliga kropp. Tanken om 'Kvinnan' som lilla a rymmer idén om att något fattas hos Henne, att Hon ses som en inkomplett människa. I denna tankevärld platsar enkönsmodellen, föreställningen om att 'Kvinnans' biologiska kön är en sämre utvecklad variant av 'Mannens'. 'Kvinnan' sägs här stå för kött och natur medan 'Mannen' verkar förnuftigt och skapar kulturen. Lilla a kan inte mäta sig med stora A:s mentala kompetens och fysiska styrka vilka Hon anses eftersträva.⁶³ Slutligen lanserar Hirdman en tredje formel kallad $A - B$ vilken Hon menar på är den normativa varianten.⁶⁴ I denna formel lyfts 'Kvinnans' så kallade 'kvinnliga' egenskaper upp till ytan och formaterar Henne till en väsensskild varelse från 'Mannen'. Här utkristalliserar sig tvåkönsmodellen och särarten mellan de två förmodade könen. Stora B är fortfarande lägre rankad än stora A men tillskrivs genuina egenskaper, den främsta av denna är att 'Kvinnan' kan föda barn. Grundtemat i denna modell utgörs följaktligen av 'Kvinnan' som moder. Detta blir enligt Hirdman en del i skapandet av 'Kvinnan' som schablon med ett enda eget verkningsområde som 'Mannen' inte kan göra bättre, eller ens utföra. 'Kvinnans' kropp blir i denna formel en väsentlig del, med fokus på de områden som kopplas till

reproduktion. 'Kvinnans' intellekt förminskas och stora B ses endast som kropp. Stora B lanseras ofta som en stereotyp idol. Denna idolbild utvecklas i förhållande till schablonbilden av 'Mannen' som en matchande partner. 'Kvinnan' gör femininum som offergåva åt 'Mannen' och 'manligheten'.

Hirdman menar på att när 'Män' gör 'manlighet' är det inte i första hand i relation till 'Kvinnan' och 'kvinnlighet' utan i speglingen av en hegemonisk 'manlig' norm vilket beskrivs i formeln "A" / A - A. I denna form står "A" för den hegemoniska, abstrakta 'manligheten' som alla kroppsliga stora A försöker att leva upp till. "A" görs till den allmänmänskliga normen och basen för *människan*. I alla ovanstående formler menar Hirdman att 'Kvinnan' karvas fram ur det köttsliga och därför blir starkt kopplade till kroppen. 'Kvinnan' beskrivs och underordnas utifrån biologiska aspekter och pseudovetenskap. Detta är enligt Hirdman "[...] grundformeln för att göra Kvinnor."⁶⁵ Hirdman menar att det som håller samman 'Mannen' och 'Kvinnan' är ett så kallat *stereotypt genuskontrakt*, där båda parter skriver på att sköta sin könsroll. Underskriften sker i symbolisk mening och inte på lika villkor. Kontraktet innehåller överenskommelsen över vad 'Man' och 'Kvinna' gör och könens relation till varandra. I det stereotypa genuskontraktet skrivs 'Mannen' fram som beskyddare av den behövande barnafödande 'Kvinnan'. Han står för ansvar och försörjning av familjen medan 'Kvinnans' uppgift är att sköta barn och hem.⁶⁶

I denna uppsats är vi intresserade av att analysera SD-kvinnor med hjälp av Hirdmans teoretiska formlers variabler: icke-a, lilla a och stora B. Vi kommer även att undersöka en egen variant av Hirdmans formel "A" / A - A, nämligen uppställningen "B" / B - B. Vi kommer även att använda oss av Hirdmans begrepp genuskontrakt.

Metod och material

Metodval

Vi har valt metoderna visuell textanalys, intervju och frågelista, inramade av multimodal diskursanalys. Analysen blir multimodal då vi inte endast undersöker tryckt text utan även transkriberade intervjuer, svar på frågelista och text i kombination med bild. Då vårt material har en tydlig avgränsning och analyseras grundligt blir analysen kvalitativ. Vår visuella textanalys är kvalitativ då den gjorts systematisk på detaljnivå för att därefter vidgas till en

samhällsvetenskaplig tolkningsnivå. Vår intervju har kvalitativ karaktär då vi nått den intervjuade genom ett samtal till skillnad från kvantitativa intervjuer som syftar på korta intervjuer där frågeställaren ofta utgår från ett fastslaget frågeformulär. Vår intervjuinformant har haft möjlighet att utveckla sina svar och vi som intervjuare har kunnat gå djupare in i resonemang via följdfrågor.⁶⁷ Vi har utöver detta valt att använda oss av metoden frågelista som komplement till intervju då vår ena informant hade knappt om tid, och inte hade möjlighet för möte. Vi har valt den kompletterande metoden frågelista med en kvalitativ ingång, vilket inneburit att vi har haft löpande mailkontakt med vår informant som kunnat utveckla sina svar. Vi har haft möjlighet att ställa följdfrågor och fördjupa kontakten, vilket kan ses på som kvalitativ metod.⁶⁸

Det är relevant att påpeka att tolkningarna av informanternas svar som sker i denna uppsats inte kan göra anspråk på att visa *sanningen*. Producentens avsikt med det tryckta materialet kanske inte heller stämmer överens med de analyser vi gör eller hur verkliga mottagare uppfattar materialet då detta skiljer sig från person till person.⁶⁹ Vår intervju och frågelista skulle kunna ses som solidariska. Under 70-talet började 'Kvinnor' intervju 'Kvinnor' för att skapa en samhörighet mellan intervjuaren och informanten.⁷⁰ Med dagens genusvetenskapliga blick blir det dock tydligt att det inte räcker att vara 'Kvinna' för att intervju en annan 'Kvinna', då andra aspekter utanför könet, exempelvis utbildning och uppväxtförhållanden etc. spelar likväl så stor roll för att kunna hitta en samhörighet mellan intervjuare och informant.

Diskursanalys

Utgångspunkten för diskursanalys grundar sig på idén att språket och dess användning inte är ett neutralt instrument, språket återger inte en bestämd verklighet utan världen blir till genom språket. Ett objekt eller subjekt får mening när det fylls med mening, en sten på ett fält kan antingen uppfattas som en del i en husgrund för en person som ska bygga bo samtidigt som den kan ses som ett viktigt arkeologiskt fynd av en arkeolog. Den sociala kontexten bestämmer objektets laddning och ur ett diskursivt synsätt skapar vi stenens laddning via språk. Makt uppstår i processen när vad som är sant kring stenens varande bestäms, den som får bestämma vad en sten är får makt medan den som inte får tillträde till tolkning blir utan makt. Politik skapas genom språk, och språket skapar den sociala verkligheten: "Den sociala tillvaron, politiken, är inte fixerad, ingenting kan tas för givet och människans sammanhang är

ständigt i färd med att produceras och konstrueras.”⁷¹ Könsmakt och identitetskonstruktion är områden som med fördel kan analyseras via diskursanalys.⁷² Vår diskursanalytiska kontext kommer att gå i linje med ett poststrukturalistiskt synsätt. Vi kommer att luta oss mot teoretikerna Ernesto Laclaus och Chantal Mouffes breda förståelse av diskurs, vilken ringar in politiska processer och är semiotiskt inspirerad. Inom teoretikernas synsätt är diskurser fyllda av konflikter. Kamperna är språkliga och tyder på att det finns olika åsikter om vad tecken bär på för mening.⁷³ Eftersom teoretikerna menar på att tecken ständigt är utsatta för betydelsekrig så pekar de även på hur identiteter inte kan vara solida. Subjektet bär inte på essens och grupper kan inte anta en enhetlig identitet eftersom denna är splittrad samt konstruerad.⁷⁴

För att förstå hur SD-kvinnor försöker skapa en gemensam social identitet, se hur de fyller tecknet ‘Kvinna’ med innebörd och kartlägga hur de positionerar sig i jämställdhetsdiskursen, kommer vi att använda oss av olika diskursanalytiska verktyg. Vi kommer att använda oss av begreppen *flytande signifikant*, *nodalpunkt*, *ekvivalenskedja*, *subjektsposition* och *mästersignifikant*. Begreppet *flytande signifikant* visar på hur tecken kan få olika innebörd i olika kontexter. Tecken som ständigt är under omstöpning och bär på en mångtydighet kallas för element och de element som är speciellt öppna för tolkning beskrivs som flytande signifikanter.⁷⁵ *Nodalpunkten* är ett element som utgör navet i en diskurs och via denna får tecknen runt omkring en bestämd mening. Genom att undersöka vilka tecken/begrepp som är viktiga i en diskurs kan diskursens nodalpunkter utläsas. *Ekvivalenskedja* är ett slags associerande nät som fäster samman nodalpunkter vid varandra, både positivt och negativt laddade tecken/begrepp skapar en kedja i diskursen och ger nodalpunkterna en viss betydelse. Tecknen får positionering, samhörighet och distinktion till varandra genom så kallade ekvivalenskedjor.⁷⁶ Enligt diskursanalys befinner sig personer i olika *subjektspositioner* beroende på kontext och det är diskursen som bestämmer hur och varför subjekt fästs till dessa. Inom diskursanalysen är subjekt inte fasta entiteter utan får olika positioner i samhället utifrån kategorisering via exempelvis kön.⁷⁷ *Mästersignifikant* är ett begrepp som också kan användas när identitet ska förstås, denna fungerar som individens nodalpunkt som sammanlänkas av egenskaper i en ekvivalenskedja, och således blir det tecken som härskar över resterande.⁷⁸ Vi kommer att förklara närmare hur metodens begrepp fungerar i samband med att vi använder dem i analysen.

Visuell textanalys

Visuell textanalys kan vidga en språklig förståelse genom att belysa bilder och illustrationer.⁷⁹ Den visuella textanalysen rymmer flera olika metodiska verktyg. Genom att analysera bilder i relation till text kan maktstrukturer avtäckas. I vår visuella textanalys kommer vi att plocka vissa av dessa verktyg som vi tycker passar för att granska materialet och aktivt välja bort andra. Vi kommer att undersöka både narrativa processer och konceptuella processer. De narrativa processerna visar på hur aktioner sker och mottas i det avbildade medan de konceptuella ringar in statiska tillstånd. Vi kommer att analysera hur deltagare och processer visas upp samt vilka *versioner av världen* som då framställs: “Denna analys aktualiserar frågor om makt och inkludering och exkludering från en social gemenskap.”⁸⁰ Vi kommer att utveckla metodens komponenter samt redogöra för hur vi använt dessa löpande under analysens gång.

Intervju och frågelista

Genom att prata med personer som på något sätt involverar det specifika ämnet ger intervjun forskaren ett djupare perspektiv på sitt område som kan leda till nya infallsvinklar och insikter.⁸¹ Dock utgår intervju från ett individperspektiv, och forskaren måste alltid vara medveten och ha med i analysen att det är just den intervjuades tankar och åsikter som träder fram. En individ från SD-kvinnor kan inte stå ansvarig för hela organisationen. De svar vi får kommer från en person, dels för att få en rättvis analys, dels för att vara rättvis mot informanten, gäller det att vi analyserar materialet med individperspektivet i åtanke.⁸² En intervju är en ”[...] kommunikationsform där någon berättar och besvarar frågor som ställs av en annan person och där det sagda registreras i någon form.”⁸³ Det är alltså minst två personer som för ett samtal där den ena ställer frågor och den andra svarar, det är en ”tvåvägskommunikation”.⁸⁴

Vi har använt oss av semistrukturerad intervju och utfört intervjun via videosamtal. Vår informant föreslog på eget bevåg att intervjun skulle ske via videosamtal då Hon dels bor i en annan del av Sverige, dels var höggravid och väntade barn under dagarna då intervjun skulle genomföras. Att kunna utföra intervjun via videosamtal öppnade upp möjligheter för oss. Videointervju kan även innebära negativa konsekvenser, som t.ex. att informantens närvaro och känslor kan vara svårare att läsa av under samtal. Beroende på hur bra upplösningen är på videon kan även ansiktsuttryck och kroppsrörelser vara svårare att läsa av, vilka kan vara

intressanta vid analys. Det kan upplevas som en distans mellan intervjuare och informant rent fysiskt då en befinner sig på olika platser, i olika rum. Dessutom kan en både som intervjuare och informant bli självcentrerad då en ser sig själv och blir distraherad av det. Däremot kan bägge parter känna sig mer avslappnade då båda har möjlighet att befinna sig i ett rum där en känner sig trygg.⁸⁵ För vår del vägde de positiva aspekterna tyngre, då det gav oss ett intressant material.

För att komplettera vår intervju med mer material valde vi att använda oss av frågelista, då vår ena informant inte hade möjlighet att träffas, utan ville besvara frågor via mail. ”Intervjuer och frågelistor är två olika metoder som med fördel kan användas tillsammans då man vill samla material och kunskap om ett ämne eller tema.”⁸⁶ Frågelistan kan inte ersätta intervjun, men kan tillföra nya perspektiv och annat material.⁸⁷ När forskaren använder sig av frågelista, talar en ofta om meddelare istället för informant. Då vi har utgått från intervjumetoden vid förberedelse till frågelistan, samt haft återkommande kontakt med vår så kallade meddelare kommer vi fortsättningsvis tala om Henne som informant. Precis som i intervju så utgår frågelistan från individperspektivet då informanten utgår från sig själv och sina egna upplevelser vid svar.⁸⁸ Det kan upplevas lättare att besvara känsliga ämnen via frågelista jämfört med en intervjusituation, då meddelaren (informanten) har tid på sig att svara och kan tänka igenom vad Hen vill lyfta fram.⁸⁹ Dessutom passade frågelistan vår informant då Hon hade ont om tid. Däremot är en av nackdelarna med frågelista att meddelaren (informanten) kan finna det svårt att uttrycka sig i skrift, vi har i jämförelse med intervju upplevt att svaren från frågelistan blev mer kortfattade och dessutom mer bearbetade. Känslor och spontanitet kan gå förlorat via metoden frågelista.⁹⁰ Vår frågelista liknar så kallad riktad frågelista, som betyder att frågelistan är stöpt efter personen som ska svara, i vårt fall personligen till vår informant. Riktad frågelista kan leda till att forskaren når mer ”[...] utförliga och detaljerade svar.”⁹¹

Intervjumaterial och material från frågelista

Vårt primära mål för denna uppsats var att komma i kontakt med aktiva medlemmar i SD-kvinnor. Detta visade sig vara ganska problematiskt. Vi mailade till samtliga mailadresser som förbundet tillhandahåller på sin hemsida, både till det officiella förbundet men också till lokalgrupper. Sammanlagt skickades ca 40 mail, varav fyra personer återkopplade och visade intresse för att medverka i studien. När datum för intervju skulle bokas kort därpå fick vi dock

nya bud från tre av de fyra möjliga informanterna. De hänvisade oss alla till regionansvariga inom SD-kvinnor, som om förbundet informerats om dessa riktlinjer uppifrån, trots att vi varit tydliga med att det var medlemmarnas personliga upplevelser av förbundet som intresserade oss. Vi har försökt få fatt på samtliga regionansvariga för att genomföra intervju men utan större återkoppling, endast en regionansvarig svarade. Denna informant meddelade att hon kunde besvara våra intervjufrågor skriftligt via mail, vilket ledde till att vi istället för intervju valde att använda metoden frågelista med denna informant. Därmed består vårt intervjumaterial av svar från en intervju och en frågelista. Vår ena informant är aktiv medlem i SD-kvinnor och vår andra är regionansvarig för kvinnoförbundet.

Våra informanter, som vi i analysen kommer att kalla Susanne och Maria, har enligt vår uppfattning skilda sätt att tala om sitt politiska engagemang och SD-kvinnor. Susanne, som svarat via frågelista, talar ofta i Vi-form, utifrån kvinnoförbundets eller SD:s perspektiv. Maria, som vi intervjuat, ser mer till sina egna erfarenheter och talar främst ur Jagets position. Mötet med Maria skedde via videosamtal och Hon hade inte läst vårt frågeschema innan. Maria ger därför en del motsägelsefulla svar och pratar medan Hon tänker. Susanne däremot svarar på vår frågelista via mail och har därför haft en större möjlighet att tänka över sina svar innan Hon skickat dem.

Massmedialt material

Vi har analyserat 3 stycken flygblad med bilder, tillhörande bildtext och brödtext vilka vi funnit på SD-kvinnors hemsida, Twitterkonto samt Facebooksida. Dessa flygblad går att se som bilaga till uppsatsen. Det finns ursprungligen fem flygblad men vi har valt att analysera tre av dessa. På hemsidan hittade vi bilderna presenterade utan längre förklarande text till skillnad mot på Twitter och Facebook där de går att se i sin helhet. På SD-kvinnors twitterkonto fann vi dessa flygblad via en post daterad till 31 augusti 2014 tillsammans med texten "1/6 Imorgon drar vi igång vår valkampanj, på riktigt. Nu bjuder vi på repris av vykortet från Almedalen."⁹² Vi tolkar det som att dessa flygblad delats ut av förbundet SD-kvinnor under den så kallade Almedalsveckan. Almedalsveckan hålls årligen i Visby under sommarhalvåret och utgörs av flera dagar med politiska tal, seminarier, debatter etcetera. Samtliga partiledare från riksdagspartierna i Sverige håller tal, direktsända i landets olika nyhetsmedier. På Almedalens hemsida står följande "Öppenheten och tillgängligheten under Almedalsveckan är unik både för Sverige och övriga världen."⁹³ År 2019 var dessutom

politikerveckan i Almedalen så pass öppen och tillgänglig att den nazistiska organisationen Nordiska Motståndsrörelsen (NMR) tilläts tala offentligt vid en av de allmänna talarplatserna.⁹⁴

Vi har valt de flygblad som SD-kvinnor delade ut som en del av vårt material då dessa ringar in SD-kvinnors hjärtefrågor. Varje flygblad har en specifik tematik och ingår som tidigare förstått i kampanjarbete inför riksdagsvalet 2014. Utöver dessa flygblad, intervjun och svaren från frågelistan, som vi ser på som vårt huvudmaterial, har vi även samlat en stor mängd material från hemsidor tillhörande SD-kvinnor och SD samt SD-kvinnors sociala medier. Vi har valt att använda oss av det senare sekundära materialet för att kunna styrka våra argument och visa på strukturer inom kvinnoförbundet. Vårt valda primär- och sekundärmaterial har en bred representation av kvinnoförbundets åsikter och sammanfattar SD-kvinnors mediala estetik.

Etiska hänsynstaganden

Forskning rörande människor

Vid forskning som inkluderar människor finns riktlinjer för forskaren att tillgå, skrivna av Vetenskapsrådet, via Codex.⁹⁵ Det är specifikt individskyddskravet som behandlas, vilket är uppdelat i fyra huvudkrav: informationskravet, samtyckeskravet, konfidentialitetskravet och nyttjandekravet. Vi har vid kontakt med våra informanter förhållit oss till dessa krav, då vi bland annat varit noga med att förklara för dem vad deras inblandning innebär för dem. Vi har med konfidentialitetskravet i beaktning låtit våra informanter välja pseudonymer som vi använder oss av i uppsatsen istället för deras riktiga namn. Vi har eftersträvat att så långt som möjligt anonymisera våra informanter för att ytterligare möta konfidentialitetskravet. Enligt samtyckeskravet har vi varit lyhörda gentemot våra informanter om de velat avbryta svaret under intervjun, frågelistan eller sin medverkan i stort. På önskan av våra informanter kommer vi att skicka uppsatsen i sin helhet då den skrivits klart. I samklang med informationskravet och nyttjandekravet har vi varit tydliga med att den information som de delat med oss endast kommer användas i forskningssyfte. Svaren från våra informanter har bevarats på ett säkert sätt.

Våra tolkningar av SD-kvinnor & jämställdhet

Sverige betraktas ofta som ett av världens mest jämställda länder. Sverige har också en lång tradition av att säkra kvinnors rättigheter med kvinnofredslagstiftning sedan tidig medeltid. Det betyder inte att det idag saknas jämställdhetsproblem.⁹⁶

Ovanstående citat är hämtat från SD:s hemsida. Partiet talar om jämställdhet men vad lägger de egentligen in för värden i sitt resonemang? Vår informant Susanne anser att jämställdhet innebär att både 'Kvinnor' och 'Män' ska ha samma möjligheter att ta sig fram och skapa det liv var och en vill. Informanten Maria lyfter att 'Män' och 'Kvinnor' bör ha lika möjligheter men också skyldigheter i ett jämställt samhälle. På SD-kvinnors flygblad återkommer följande text: "Vi vill förbättra situationen för Sveriges kvinnor, och män, på riktigt. Vi löser problem, vi delar dem inte lika mellan män och kvinnor."⁹⁷ Även på förbundets sociala medier finns uttalanden som berör hur rättvisa mellan kön ska uppnås: "Utplåna inte skillnaderna mellan könen gör dem lika mycket värda. Det är rättvisa – på riktigt!"⁹⁸

Enligt Hirdman så befinner sig 'Män' och 'Kvinnor' i ett genuskontrakt nedärvt genom historien. I det stereotypa genuskontraktet beskrivs de två könen möjliga existens. Hirdman menar att 'Män' och 'Kvinnor' genom kontraktet lever under olika villkor som kopplas till vardera kön: "Hans skyldighet - Hennes rättighet, Hans rättighet - Hennes skyldighet. De kan visserligen utgöra varandras möjligheter och begränsningar [...] men det har aldrig handlat om samma möjligheter eller samma begränsningar."⁹⁹ I enlighet med Hirdmans syn på att skyldigheter och rättigheter aldrig kan ses som de samma för 'Man' och 'Kvinna' menar vi att SD-kvinnors jämställdhet har brister. När texten från flygbladen säger att SD-kvinnor vill förbättra situationen för Sveriges 'Kvinnor' på riktigt, menar vi med Hirdmans genuskontrakt i åtanke att detta är omöjligt utan att skriva om kontraktet i grunden alternativt häva dess existens.

Feminism

Kvinnorörelsen och feminismen har en lång historia av att jobba för 'Kvinnors' politiska och lagliga rättigheter, såsom tillgång till utbildning och yrkeslivet: "Idag är det lätt att glömma att ingen av dessa rättigheter vunnits utan motstånd och att det är en relativt kort tid som kvinnor haft dem."¹⁰⁰ Även vår informant Susanne säger att 'Kvinnors' rättigheter till liv och leverne har arbetats fram genom århundraden av lagar och regler för att nå dagens punkt. När

vi lyfter feminism ställer sig dock båda informanterna starkt negativa till detta. De kallar inte sig själva eller SD-kvinnor för feministiska. Marias obehag inför feminism är rent av fysiskt:

Maria: "Så jag blir nästan så där nästan, äh jag vet inte jag får dålig känsla i kroppen bara jag hör ordet feminism på nått vis."

På frågan om Hon ser sig som feminist svarar Susanne att Hon inte gör det så som dagens feminism ser ut och räknar upp menscertifieringar, kvotering och fittmössor som resultat av denna. I Susannes ögon verkar feminismen extrem. Maria tycker också att feminism är ultra, vilket vi tolkar som om Hon anser att dagens feminism är överdriven. Maria uttrycker att Hennes bild av feminism är en ideologi där 'Kvinnor' ska straffa 'Män'. Hon säger dock att Hennes uppfattning av feminism kan vara fel och att det är en *känsla* inför feminism som driver Henne till sin slutsats. Hon uttrycker också under intervjun att Hon är osäker på vad feminism egentligen står för.

I en intervju under Almedalen 2014 säger Paula Bieler, dåvarande jämställdhetspolitisk talesperson och nuvarande riksdagsledamot för SD-kvinnor, att Hon sällar sig till en viss typ av feminism: "Särartsfeminismen det är ju den feminismen jag ställer mig bakom [...] det är ju många som tyvärr lyfter att vi är antifeminister, att vi är antikvinnliga och sådär nej men det är vi ju inte."¹⁰¹ Bieler säger dock att Hon inte ställer upp på likhetsfeminism och att den inriktningen är radikal. Hon tycker inte att det ligger något problematiskt i traditionella könsroller och menar på att genuspedagogiken gör fel när den enligt Henne går in och försöker skapa nya normer hos barn som genererar könlösa individer. 'Kvinnans' område och kvalitéer ska istället stärkas. Detta syns även på SD-kvinnors flygblad: "När andra fokuserar på att räkna hur många män respektive kvinnor som hittas i olika styrelser och på arbetsplatser väljer vi att förbättra arbetsvillkoren i de kvinnodominerade branscher som hamnat efter."¹⁰² Under 70-talet använde feminismen särart som metod för att höja 'Kvinnans' position. Då var feminister, liksom dagens SD-kvinnor verkar vara, förtjusta i 'Kvinnan' och 'kvinnlighet'. En del feminister sökte sig till kulturella och religiösa fenomen för att upphöja 'Kvinnan' som gudinnelik när jämställdhetsdebatten började inbegripa tankar om likhet mellan könen, vilket senare blev en brygga in i debatten kring likhetsfeminism och särartsfeminism som exploderade under 1980-talet.¹⁰³

Vi tolkar det som att feminism är ett viktigt element i skapandet av SD-kvinnor. Vi ser en diskurs som omger och genomsyrar SD-kvinnor där olika element laddas med negativt eller positivt värde samt ges varierande utrymme. Diskursen har både en konstituerande insida och utsida som påverkar uppfattningen av vad SD-kvinnor är och verkar för. När det kommer till feminism verkar olika personer inom förbundet uttrycka varierade åsikter kring detta element. SD-kvinnor som offentligt förbund verkar dock inte presentera sig själva som feministiskt. Vi anser att SD-kvinnors jämställdhetssyn bär på särartsfeministiska tendenser. I den återkommande texten på SD-kvinnors flygblad lyfts följande: ”När andra diskuterar hur vi bäst uppnår ett könsneutralt samhälle höjer vi rösten för ett samhälle där det som står i fokus är att du välkomnas och respekteras oavsett ditt kön.”¹⁰⁴ Det är oklart om förbundet endast menar de juridiska könen i Sverige, det vill säga ‘Man’ och ‘Kvinna’, eller om de inkluderar könstillhörigheter utanför tvåkönsmodellen såsom ett tredje kön. Vi tänker oss dock utifrån vår läsning att de fokuserar på ‘Man’ och ‘Kvinna’ och att de ställer sig negativa till debatter som försöker utmana skillnader mellan dessa. På SD:s hemsida lyfts hur jämställdhet och rättvisa ska nås genom följande förslag: ”Istället för genusteorier och kvotering genomföra verkliga förbättringar av arbetsvillkoren i kvinnodominerade yrken genom bland annat ökad rätt till heltid och slopade delade turer.”¹⁰⁵ På så sätt ser vi likheter mellan SD:s, SD-kvinnors och särartsfeminismens syn på kön. Även om informanterna inte vill kalla sig själva eller SD-kvinnor för feminister så finns där ett element som harmoniserar. SD-kvinnor vill värna om kvinnodominerade arbetsplatser och på så sätt uppvärdera förmodade essentiellt ‘kvinnliga’ egenskaper. Särartsfeminismen vill höja värdet på ‘Kvinnans’ kulturella skapande. SD-kvinnor säger, som tidigare lyft i denna analys, att ‘Kvinnor’ och ‘Män’ är olika i grunden och att deras livsval är en konsekvens av deras kön. Denna tanke som är tätt kopplad med en biologisk förståelse för kön går hand i hand med särartsfeminismens idévärld.

Det finns enligt oss tydliga tecken på att SD-kvinnors positionering inom jämställdhetsarbete flörtar med vissa liberalfeministiska färgade stråk. Susanne menar att SD-kvinnor tror på ‘Kvinnors’ förmåga, ambitioner och fria val. Hon lyfter att orsaken till att ‘Män’ och ‘Kvinnor’ väljer olika vägar i dagens samhälle är en konsekvens av att de lever i ett fritt land där alla människor individuellt kan välja hur de vill leva sina liv. Vi kopplar detta till nyliberala tankegångar där människan ses som fri i samhället att skapa sin egen lycka. Dessa

idéer som vi tolkar som liberalfeministiska riktar blicken mer mot individen än strukturen, det ligger på individens ansvar att ta sig fram i livet och ingen människa hålls tillbaka av missgynnande strukturella problem, därav privilegieras inte heller vissa grupper, såsom 'Män' gentemot 'Kvinnor'. Dock ser den moderna liberalfeminismen likhet mellan könen framför särart, 'manligt' och 'kvinnligt' är underordnat tanken om den ökönade 'mänskliga' naturen. Enligt liberalfeminismen finns fysiologiska skillnader mellan könen men dess människoideal kallas för androgynt vilket går i linje med humanistiska värden.¹⁰⁶ Susanne säger följande om sig själv och varför Hon inte är feminist, samt varför SD-kvinnor inte är ett feministiskt kvinnoförbund:

Susanne: "Jag definierar mig själv som en människa, aktiv i dagens samhälle där alla medborgare har samma rättigheter och skyldigheter [...] Vi tror på människans förmågor och egenskaper och att män och kvinnor kan utefter förmåga, intresse och vilja utföra likvärdiga uppdrag."

Tanken om att alla människor har samma utgångspunkt i livet och kan ta sig dit de vill i arbetslivet förutsätter enligt oss att det råder jämställdhet både i den privat och offentliga sfären. En del i detta kan tänkas vara att alla människor ska ha lika lön för lika arbete. Även detta, att 'Kvinnan' ska ses som en likvärdig i förnuft gentemot 'Mannen' och som en komplett individ samt medborgare är en av liberalfeminismens grundstenar. Dessutom ska 'Kvinnan' ha lika villkor på arbetsmarknaden, finnas representerade politiskt och ha samma lön som 'Mannen'.¹⁰⁷ Maria understryker att 'Kvinnor' och 'Män' ska ha jämställda löner, lika lön för samma arbete ska inte ifrågasättas enligt Henne.

Genuskontraktet

I flygbladet som vi kallar *Ett livspussel som går ihop* har vi via visuell textanalys funnit en så kallad konceptuell process. Denna process har en analytisk karaktär.¹⁰⁸ Detta innebär att en helhet visas upp med hjälp av delar. Helheten kan även kallas bärare. Delarna kan kallas attribut. Vi ser en särskild bärare på bilden vilken vi tolkar som en 'Kvinna'. De traditionellt 'kvinnligt' kodade attributen som skapar Henne är bland andra ett par klackskor, smink och smycken. Vi ser även att denna 'Kvinna' bär på en dator samt är iklädd en kavaj. Vi tolkar det som att Hon platsar på en arbetsplats, kanske ett kontor eller liknande. 'Kvinnan' på bilden kan därför ses som en arbetande person. Till bilden hör en uppmaning som utmärker sig

genom stora bokstäver och som återkommer på flygbladet *Ett livspussel som går ihop*. Intill bilden av den arbetande 'Kvinnan' finns följande brödtext:

I dagens stressade samhälle upplever många svårigheter att kombinera arbetsliv med privatliv. Det är alltid något som måste prioriteras bort och det dåliga samvetet är ständigt närvarande. Heltidsarbete, skötsel av hemmet, barnuppfostran, personlig hälsa - det är mycket som ska hinnas med.¹⁰⁹

Enligt oss visar flygbladet hur SD-kvinnor placerar 'Kvinnan' i en arbetande position, men med kravet på att Hon också ska kombinera arbete med skötsel av hem och familj. Dåligt samvete finns alltid hos 'Kvinnan' på bilden för att Hon har mycket på gång i sitt liv. Dessutom ska Hon ta hand om sin personliga hälsa, vilket via vår tolkning skulle kunna innebära exempelvis att träna och äta nyttigt.

I det aktuella flygbladet som citeras ovan så tänker vi att SD-kvinnor visar hur 'Kvinnan' kan vara en del av det offentliga arbetslivet men inte på bekostnad av sin ursprungliga roll som skötare av familjen och det privata hemmet - vilket resulterar i att det stereotypa genuskontraktet kan leva vidare. Hirdman lyfter att 'Kvinnan' som styrs av kontraktets överenskommelser inte får överge sin plats i hemmet. Där måste Hon sköta sina sysslor, som en slav. Genuskontraktet beskriver enligt Hirdman hur historisk orörlighet präglar köns villkor.¹¹⁰ Rubriken *Ett livspussel som går ihop* kan via den visuella textanalysen ses som en uppmaning till betraktaren. 'Kvinnan' på bilden måste få livspusslet att gå ihop och i brödtexten ger SD-kvinnor förslag på hur detta ska göras. Vi tolkar det som att 'Kvinnan' förväntas vara den som sitter på alla pusselbitar och ska organisera både privat- och arbetsliv för att familjen som fenomen ska fungera: "SD-kvinnor satsar brett för att göra det enklare att pussla ihop vardagen."¹¹¹ Det blir 'Kvinnans' uppgift att lägga samtliga pusselbitar i pusslet så att helheten går ihop, delar som familj och hushållsarbete går inte att välja bort i denna symboliska bild av 'Kvinnans' liv. Utan alla delar blir bilden av 'Kvinnan' inte komplett. Följande text finns publicerad på SD-kvinnors sociala medier: "Nu får det vara slut på allt trams om Sverigedemokraterna som kvinnofientliga."¹¹² SD framställer enligt oss 'Kvinnan' som sin allierade framför fiende, men om Hon frångår det stereotypa genuskontraktet borde detta innebära ett hot mot partiets grundläggande ideologi.

'Kvinnans' kön & genus

Performativa handlingar

Tecknet 'Kvinna' kan i dialog med diskursiva analysverktyg ses som en flytande signifikant, som ett element vilket är extra utsatt för begreppskamp. Ebba Hermansson, jämställdhetspolitisk talesperson i SD-kvinnor, uttalar sig på förbundets Facebooksida: "Att kvinnor och män fattar olika beslut och därför inte alltid får samma slutresultat är inte ett problem."¹¹³ 'Män' och 'Kvinnor' verkar ses som biologiska dikotomier av SD-kvinnor med olika roller att spela. Eduards belyser detta skeende inom nationsskapande: "Denna grova uppdelning av manligt och kvinnligt utgör grunden i ett nationellt drama som iscensätter kön som pardans, givna funktioner för kvinnor och män, en stark heterosexistisk föreställningsvärld."¹¹⁴ Både Maria och Susanne anser att 'Kvinnan' är starkt kopplad till biologi och att det finns fysiologiska skillnader mellan könen. Butler ställer sig frågan "Hur kan kroppens konturer så tydligt markeras som den självklara grund eller yta på vilken genusbeteckningarna inristas, som en ren fakticitet utan mening, existerande före betecknandet?"¹¹⁵ Maria menar att det är det rent kroppsliga som i grunden skiljer 'Man' och 'Kvinna' och att Hon själv inte besitter så många 'kvinnliga' egenskaper. Hon anser att Hennes 'Man' är mer 'kvinnlig' än vad Hon själv är. Det är Hennes 'Man' som byter gardiner och putsar fönster exempelvis då Han upptäcker att detta behöver göras före Maria:

Maria: "För jag är väldigt, men nu är väl jag kanske väldigt, realistisk och praktisk, jag är inte så emotionell och känslomässig överhuvudtaget, så jag har inte riktigt dom kanske typiskt kvinnliga egenskaperna [...]"

På frågan om vad som är typiskt 'manliga' eller 'kvinnliga' egenskaper säger Maria att det inte finns några sådana skillnader mellan könen. Ändå implicerar Maria detta i citatet ovan. Genom att avsäga sig 'kvinnliga' egenskaper som individ bekräftar enligt oss informanten att det finns stereotypa 'kvinnliga' egenskaper som 'Kvinnan' vanligtvis besitter i Marias tankevärld. 'Kvinnliga' egenskaper verkar enligt Maria vara att sköta om hemmet och vara känslös till skillnad från de 'manligt' kodade egenskaperna realistiskt och praktiskt lagd. Detta ser vi som paradoxalt. SD-kvinnors jämställdhetspolitiska talesperson Ebba Hermansson säger följande i en intervju från 2019 i tidningen Dagens Nyheter: "Det var först i valrörelsen 2014 som vi började prata mer om vård och sociala frågor som på gruppnivå

tenderar att vara viktigare för kvinnor än män.”¹¹⁶ Även detta understryker enligt oss att SD-kvinnor ser 'Kvinnan' generellt som en vårdande person till skillnad från 'Mannen'. Enligt Butler fungerar normativa genusmönster som en reglerande funktion i vårt samhälle.¹¹⁷ När vi ställer frågan om samhället påverkar ens könsidentitet menar Susanne på att uppväxten formar oss som individer. Maria säger att vi föds med ett kön men påvisar också att miljö, kultur och uppfostran spelar in i skapandet av 'Kvinnan'. Detta exemplifierar Hon med en scen från en dramaserie som Hon nyss sett. Serien, berättar Maria, handlar om en 'Kvinna' i Skottland under 40-talet som av misstag förflyttas tillbaka i tiden till 1700-talet. Där gifter Hon sig med en 'Man' och i en scen utsätter den 'kvinnliga' huvudkaraktären sina 'manliga' vänner för fara. Enligt Maria hade huvudkaraktären säkerligen fått händerna avskurna eller blivit avrättad för sin handling om Hon var 'Man', men då Hon är 'Kvinna' kommer Hon undan med en uppläxning av sin make. 'Mannen' tänker slå huvudkaraktären med ett bälte men Hon vägrar att bli utsatt för detta.

Maria: “[...] hon levde ju i en helt annan tid, och det var ju väldigt tydligt att då hade ju kulturen och omgivningen spelat så stor roll, så det sluta ju med att det va ju i princip hon som slog honom istället, för o försvara sig själv alltså det hade ju inte hänt under den tiden, då hade hon nog underkastat sig och hon hade vart ifrån den tiden, så såna saker spelar ju jättestor roll tror jag.”

I sitt resonemang gör Maria kopplingen att förväntningar på hur en 'Kvinna' ska vara förändras genom både tid och rum. På så sätt utmanar Hon sin egen tanke om att 'Kvinnan' bär på essentiella egenskaper, eftersom att de kan formas av omgivningen. Detta går i linje med Butlers idé om att genus är ett agerande som skapas på olika sätt av kollektivet genom tid och rum. En sann 'Kvinna' är enligt Butler ett fenomen som skapats genom år av riter och stöpande av kroppsstilar. Kön framstår därför i sin konkreta form som naturligt.¹¹⁸ Maria fortsätter att tala om vad vi anser är performativa handlingar.

Maria: “[...] jag vet inte om det har så mycket med manligt och kvinnligt å göra heller, men jag skulle kunna tänka mig som jag själv som är uppväxt på landet, kanske har lite lättare att hantera situationer som uppkommer som man är van vid, ja men om bilen strular eller om det händer nånting hemma liksom, man är lite van å få ta tag i saker och ting själv [...] har man

inte vart i en sån situation så vet man ju inte vad man ska göra heller, så det handlar ju om hur man lär sig ju saker.”

I detta uttalande tänker vi att Maria stryker under hur just erfarenheter är ett led i performativitet. De performativa handlingar du som individ gör skapar och återskapar ditt kön. En handling som Maria verkar koppla till 'manlighet' är att kunna ta hand om bilar, eftersom att Hon själv varit tvungen att lära sig om hur bilar fungerar då Hennes geografiska hemvist kräver detta, har Hon tillskansat sig denna 'manligt' kodade egenskap. Detta skevar mot normen för vad en 'Kvinna' förväntas kunna. Maria gör därför kön utanför sitt tilldelade genusmönster. Butler menar på att det inte finns en essens som genus bygger på. Upprepade stereotypa genushandlingar skapar 'Mäns' och 'Kvinnors' genus. Denna konstruktion av dikotomt genus skymms när produkterna 'Man' och 'Kvinna' gör sitt kön så pass trovärdigt att det upplevs som naturligt. Dessutom kan det kännas som ett straff att gå utanför sitt förväntade genusmönster vilket tvingar in människor i konstruktionen. När någon *misslyckas* i att uppvisa *rätt* genus blir detta en spricka i den naturliga genusfasaden vilket kan visa på grundlösheten i dess förväntade kärna. Detta visar enligt Butler på att en varaktig könsidentitet är "[...] en politiskt svagt underbyggd konstruktion."¹¹⁹

Queera (o)möjligheter

Både Susanne och Maria nämner saker som rimmar med och skevar mot det queerteoretiska tankesättet. Susanne säger att SD inte lägger sig i vilken könstillhörighet som individer väljer att identifiera sig med. Under rubriken HBT+ skriver SD på sin hemsida: "Sverige har länge varit ett föregångsland när det gäller öppenheten och respekten för olikheter. SD vill att alla ska behandlas lika av lagen oavsett sexuell läggning eller identitet och att diskriminering ska bekämpas."¹²⁰ Enligt SD är bekämpningen av hot, våld, hatbrott och hederskultur den viktigaste frågan för att förbättra HBT-personers ställning. Partiet väljer att fokusera på hur, enligt dem, homo- bi- och transpersoner råkar illa ut i "[...] miljöer där främmande och reaktionära kulturer är utpräglade och det svenska samhället är svagt."¹²¹ Det är intressant att notera hur SD inte inkluderar bokstaven Q i sin rubrik på hemsidan. RFSL, riksförbundet för homosexuellas, bisexuellas, transpersoners och queeras rättigheter i Sverige, förklarar HBTQ som ett paraplybegrepp vilket används för att sammanfatta tidigare nämnda grupper. Q:et står för begreppet *queer* vilket belyser en mängd aspekter i skapandet av en persons identitet: "Queer kan röra både sexuell läggning, könsidentitet, relationer och sexuell praktik men

kan också vara ett uttryck för ett kritiskt förhållningssätt till rådande normer.”¹²²

Huvudfokus för queerhet innebär ofta att rikta blicken mot det så kallade normala i samhället och utmana uppdelningar såsom 'Man' och 'Kvinna': "Queer, både som politisk rörelse och som teori, uppmärksammar en rad förhållanden i samhället som har att göra med genus, sexualitet och makt.”¹²³ I en partiledarutfrågning publicerad av gaytidningen *QX*, inför riksdagsvalet 2018, berättar partiledaren Jimmie Åkesson att SD inte erkänner begreppet queer.¹²⁴ Det var också först under våren 2019 som SD uppdaterade sin hemsida och skrev till ett plus intill de tre bokstäverna HBT i sin rubrik, hos undersidan som handlar om denna tematik. Vi tolkar det som att pluset inte inbegriper ordet queer då partiet så tydligt tagit avstånd från begreppet knappt ett år tidigare via sin partiledares uttalande.

När vi ställer frågor kring hur Maria ser på ett tredje kön svarar Hon att en person föds till ett visst kön som är biologiskt men att Hon förstår om någon skulle vilja korrigera sitt kön, om denne inte känner sig bekväm med det ursprungliga, kroppsliga könet. Däremot tycker Maria att om en upplever sig vara mitt emellan, som Hon uttrycker det, så borde personen ifråga inte göra en grej av det. Hon har svårt att utveckla sitt resonemang och vi får uppfattningen att Hon inte riktigt tänkt igenom denna aspekt. Men det är tydligt att Hon anser att en person som inte kan eller vill kvala in i tvåkönsmodellen bara borde acceptera sin lott och vara. Hon verkar inte anse att införande av ett tredje juridiskt kön är relevant.

Maria uttrycker också att Hon inte skulle acceptera att Hennes barn blev tilltalade könsneutralt i förskolan. Hon vill inte att Hennes barn ska kallas Hen för att Hon själv vet vilket kön Hennes barn har. Dock kan Hon tycka att det finns en praktisk möjlighet att använda ordet Hen om en inte vet vilket kön någon annan har, men Maria uttrycker flera gånger att Hon har mixade känslor inför könsneutralitet. När Maria tänker på sin nyfödda och hur Hon skulle reagera om barnet i framtiden kom till Henne och inte var bekväm i sitt kön säger Hon följande:

Maria: “Ja, om hon kommer till mig och säger att jag inte tror att jag är en flicka egentligen och alltså då är det ju en helt annan situation och då skulle jag ju respektera och acceptera henne för det och liksom då får vi ta det då, men fram till dess, så vet jag vad det är.”

Butler menar på att en persons identitet är helt och fullt baserat på dess tilldelade genusidentitet. Femininitet tillskrivs 'Kvinnan' eller 'Flickan' samt heterosexuellt begär och tilltro till sitt *naturliga* kön. Identitet är enligt Butler resultatet av diskursiva praktiker. I enlighet med Butler är det inte lätt för en person att tänka utanför de könsnormativa gränserna som upprättas av människa och samhälle. Könsidentitet är starkt kopplat till tvingande system, vilket kan vara svårt att för det första uppfatta och dessutom utmana.¹²⁵ Vi tolkar det som att både Susanne och Maria anser att korrigering av kön är rimligt om en individ vill genomgå detta. Det verkar dock inte finnas utrymme för människor att befinna sig utanför kategorierna 'Man' och 'Kvinna'. Både informanterna och partiet verkar sälla sig till uppfattningen om att det finns två fasta kön i samhället och att det är individens uppgift att bli nöjd med en av dessa förfogade könsroller.

'Kvinnan' som moder

Den vårdande och fosterbärande 'kvinnokroppen'

Susanne ger exempel på vad 'kvinnliga' egenskaper enligt Henne är och ringar in verben *stark, omtänksam, ansvarsfull, vårdande och fosterbärande*. Detta går även hand i hand med synen på familjen som SD skriver fram på sin hemsida: "Familjen, med sin omhändertagande, kulturförmedlande och fostrande roll, är samhällets viktigaste och mest grundläggande gemenskap."¹²⁶ I följande avsnitt kommer vi diskutera hur 'Kvinnan' porträtteras via subjektspositionen moder av SD-kvinnor. Vi tolkar det som att kopplingen mellan 'Kvinnan' och familjen är stark i diskursen SD-kvinnor, vi ser dessa begrepp som två nodalpunkter sammanbundna av en ekvivalenskedja. Med detta i åtanke kommer vi diskutera flygbladet som vi kallar *Tid med barnen på dina villkor*.¹²⁷ I bilden på flygbladet ser vi en 'kvinnligt' kodad person som för oss blir en flytande signifikant, nämligen 'Kvinna'. Denna 'Kvinna' görs av traditionellt 'kvinnligt' kodade attribut såsom klackskor, smink och mellanlångt hår. Dessutom har 'Kvinnan' som SD-kvinnor använder som bärare på bilden vit hy. 'Kvinnan' håller i ett mjukisdjur och vid Hennes fötter ligger ännu ett. Dessa attribut är starkt kopplade till barn vilket gör att vi tolkar det som om leksakerna inte tillhör 'Kvinnan', utan tillhör barn som är kopplade till Henne. Därmed tänker vi att 'Kvinnan' på bilden ska symbolisera en moder.

Maria: "Bara för att man kan föda barn så är man ju kvinna."

Vi kommer nu gå in på 'Kvinnans' kropp och diskutera hur Hon reduceras till att vara producerande barnaföderska. Eduards menar på att 'Kvinnan' alltid är under hot om att bli objektifierad. 'Kvinnokroppen' ses som den naturliga, den gravida, den sexualiserade.¹²⁸ När vi frågar Maria vad en typisk 'Kvinna' är för Henne så tar Hon upp just barnafödandet som aspekt. Hon fortsätter att fundera och verkar inte riktigt vara säker på sin sak, men stannar i resonemanget att det är barnafödandet, amningen och barnen som är typiskt för en 'Kvinna', vilket Hon kan koppla till sig själv. Vi ser tendenser i flygbladet och i informanternas svar som går i linje med Eduards teorier där 'Kvinnan' blir reducerad till barnafödare. Denna barnaföderska är enligt Eduards viktig i reproducerandet av nationen.¹²⁹

I en debattartikel i aftonbladet nionde december 2015 skrev en riksdagsledamot och en styrelseledamot för SD, båda medlemmar i SD-kvinnor, om att *svenska* 'Kvinnor' får sämre vård till följd av *flyktingströmmen*. Debattartikeln handlade specifikt om mödravården och cellprovtagning för livmoderhalscancer. Debattören hävdar att flyktingar som kommer till Sverige kostar så pass mycket att cellprovtagning för *svenska* 'Kvinnor' måste göras mer sällan på grund av ekonomiska brister: "Regeringen riskerar många kvinnors liv när man prioriterar massinvandring som på detta sätt går ut över svenska kvinnors hälsa."¹³⁰ 'Kvinnokroppen' framstår för oss även den som en nodalpunkt i diskursen SD-kvinnor. Debattartikeln argumenterar för att 'Kvinnans' kropp är skör och måste tas om hand. 'Kvinnans' kropp finns till för att föda fram barn, och då 'Kvinnans' kropp, via livmoderhalscancer inte längre kan producera är det regeringen, läs nationen, som förlorar på det. Att de dessutom skriver *svenska 'Kvinnors' hälsa* påvisar att modern är en byggsten i skapandet av nationen. 'Kvinnan' blir aldrig fri från sin kropp, utan är fast i att tjäna nationen via sin kropp, medan 'Mannens' kropp ses som fri. 'Kvinnans' kropp blir i detta en symbolisk bärare av nationen: "Man skulle kunna formulera det som att det nationella intresset går genom kvinnors kroppar, rent fysiskt."¹³¹ En 'Kvinna' med en kropp som inte kan bli gravid, i detta fallet en 'Kvinna' som riskeras att drabbas av livmoderhalscancer, blir oduglig då Hennes kropp inte kan föda. Om *svenska* 'Kvinnor' inte föder fram *svenska* barn kommer nationens intressen inte föras vidare. 'Kvinnans' kropp blir här en bärare av kultur och en bärare av nation. Vi tolkar det som att den *svenska* 'Kvinnan' likställs med nationen Sverige, och att både Hon samt nationen hotas av främlingen. Via vår tolkning tar denne främling upp resurser som skulle kunna rädda den *svenska* 'Kvinnan'. Främlingen utsätter den *svenska*

'kvinnokroppen' för risken att förlora sin förmåga att föda barn, föda nationen: "Eftersom mödrar reproducerar folket, det etniska kollektivet, får de också utgöra en gräns gentemot andra folk."¹³²

'Kvinnan' blir enligt oss reducerad till en funktion för landet och staten i det aktuella flygbladet. Den *svenska* 'Kvinnan' blir en bärare av att föra vidare den *svenska* kulturen. I början på 2000-talet uppmanade dåvarande statsminister Göran Persson 'Kvinnor' att föda fler barn, eftersom befolkningmängden minskade. Politikerna var oroliga för framtidens ekonomi då 'Kvinnor' inte födde barn nog som kunde arbeta för att tjäna pengar till nationen.¹³³ Den 18 augusti 2018 skrev SD på sin hemsida att de vill införa ett bidrag till förstföderskor på 20 000 kronor.¹³⁴ 'Kvinnan' ska alltså lockas med bidrag för att föda barn för nationen. Även här blir 'Kvinnan' reducerad till en kropp som kan föda barn, Hennes plats på jorden är att vara gravid, oavsett om det handlar om ekonomiska eller nationalistiska intressen.

Föräldraskapets byggklossar

Maria säger att Hon har dragit ner på engagemanget i SD och SD-kvinnor i samband med födseln av sitt senaste barn. Hon nämner dock senare i intervjun att det kanske egentligen inte är på grund av barnet som Hon har dragit ner på engagemanget, men att Hon använder det som ursäkt. Skulle det kunna vara så att Maria i detta läge ses som en *god moder* som tar ansvar över sin familj? Julia Kronlid riksdagsledamot för SD, bemöter ifrågasättandet av förslaget att ta tillbaka sambeskattning, vilket Hon ställer sig emot men kontrar med att det finns motioner som föreslår skatteförändringar som enligt Julia ska underlätta för föräldrar:

Men, intentionen i det här har ju aldrig varit att äh, göra det svårare för kvinnor. Intentionen har ju varit att underlätta för barnfamiljer, jag förstår inte varför det ska vara någonting som ska tolkas så negativt. Att göra det möjligt för dom föräldrar som vill att kunna dra ner lite på arbetstid och hämta barnen lite tidigare på förskolan, jag ser det inte som något ondskefullt.¹³⁵

Vi tolkar detta som att Julia ser att välja att dra ner på sin arbetstid för att vara mer med barnen är den goda, rätta saken att göra, vilket går hand i hand med Marias antagna roll som *den goda modern*. Med vår tidigare koppling mellan 'Kvinnan' och familjen, samt Julias egen reaktion på att det inte ska bli *svårare* för 'Kvinnor', tolkar vi det som att det är just

'Kvinnan' som borde ta sitt ansvar och gå ner i arbetstid för att kunna hämta tidigare från förskolan. Inom samma kategori lade SD fram en motion 28 november 2018 som föreslog *barnomsorgspeng*.¹³⁶ Denna peng, utöver föräldrapenningen, skulle gå till de föräldrar som väljer att stanna hemma med sina barn under småbarnsåren. Även här tolkar vi det som att SD och SD-kvinnor värnar om föräldrar (mödrar) som enligt SD och SD-kvinnor tar sitt ansvar och väljer att stanna hemma med barnen. Det ska underlättas för de föräldrar som är *goda* och *ansvarsfulla*. Denna syn på modern går hand i hand med Eduards historiska kontext gällande *den goda modern*: "De goda egenskaper som tillskrevs den moderliga kvinnan stod i bjärt kontrast till alla negativa omdömen som fälldes om den kvinna som ville förvärvsarbeta, studera eller bedriva politik. Det hävdades att hennes kropp kunde ta skada, allvarlig skada."¹³⁷ Susanne talar om ett samhälle där samma möjligheter bör gälla för 'Kvinnor' och 'Män' samt att uppgifterna i samhället ska värderas lika oavsett kön:

Susanne: "[...] vare sig det gäller att jobba hårt för att bli VD eller att stanna hemma med sina barn, vilket också innebär hårt arbete."

I citatet ovan tolkar vi det som att Susanne menar på att SD-kvinnor inte lägger någon värdering i vilket arbete 'Kvinnan' och 'Mannen' väljer. Innan vi benar ut citatet vill vi framföra några anledningar till varför vi tolkar att Susanne syftar på 'Mannen' när Hon talar om Vd:n och att Hon syftar på 'Kvinnan' då Hon talar om att stanna hemma med sina barn. Med hjälp av bilden *Tid med barnen på dina villkor* tänker vi oss att SD-kvinnor kodar att ta hand om barn som 'kvinnligt', men även på grund av att Susanne talar om så kallade pappamånader i samband med 'Mannens' inblandning i föräldraskap. Genom att benämna föräldraledighet för fadern som pappamånader utgår Susanne från att pappan och pappaledigheten är undantaget, mammans föräldraledighet blir norm medan pappaledighet blir en fråga för Susanne och därmed utpekad. Mamman blir här det självklara i föräldraskapet medan 'Mannen' blir ett komplement.

Tillbaka till citatet. Vi tolkar det som att Susanne talar om att det är skillnad på 'Kvinnans' och 'Mannens' roller, där 'Kvinnans' roll är att vara moder och 'Mannens' roll är att vara arbetare, 'Kvinnan' blir i denna position undersått till 'Mannen'. Talar vi med Hirdman så är inte detta alltid positivt för Henne.¹³⁸ Det är viktigt för Susanne att skriva fram 'Kvinnan' som

likvärdig 'Mannen', men med genuskontraktet hängandes ovanför våra huvuden visar Hirdman att det är omöjligt i denna särart att möta likvärdighet. Susanne menar på att 'Kvinnan' och 'Mannen' är olika vilket ger dem olika uppgifter, trots detta bör de ses som jämlika, en idé som enligt oss går i linje med särartsfeminism.

Susanne: "Att kvinnor och män inte fattar samma beslut och därför inte får samma slutresultat är inte ett problem."

Med detta citat bekräftas Susannes uppfattning om att 'Kvinnan' och 'Mannen' har olika roller i livet. Besluten 'Kvinnan' och 'Mannen' fattar har att göra med deras kön där den självklara vägen att gå för 'Kvinnan', enligt det första citatet, är att vara moder, medan det för 'Mannen' är att arbeta. Hirdman menar på att 'Kvinnans' roll som moder i samhället är en roll som 'Kvinnan' inte *borde* acceptera.¹³⁹ Susannes uppfattning av 'Kvinnans' och 'Mannens' plats i samhället kan ses som ett historiskt kontrakt, ett historiskt genuskontrakt. Om 'Kvinnan' lyder 'Mannen', om Hon stannar hemma med barnen och tar hand om hemmet, så kan 'Mannen' ta hand om och försörja Henne. Det är en slags tyst överenskommelse om ideal vilket måste påpekas av Susanne att det ses på som likvärdigt. Däremot går det inte att, via dessa ideal, bli likvärdig då det finns en maktbalans som hänger över idealen, genuskontraktet indikerar på att det fria valet inte finns. Trots att Susanne säger att 'Kvinnan' och 'Mannen' är likvärdiga, finns ett slags bakomliggande ideal som strider mot detta. Det blir en slags falsk likvärdighet då dessa ideal och ramar pressar in 'Mannen' och 'Kvinnan' i ojämlika maktpositioner. 'Mannen' utgör i denna kontext det potenta, huvudet, hjärnan, medan 'Kvinnan' utgör det naturliga och reduceras till reproduktion. Hirdman skriver om olika jämförelser som gjorts genom historien, där bland annat den kända jämförelsen natur/kultur nämns. Vi tolkar att SD-kvinnan står för det naturliga, medan 'Mannen' står för kulturen. Det blir alltså paradoxalt när Susanne ska påpeka att 'Mannen' och 'Kvinnan' är likvärdiga, då det med ett historiskt perspektiv och dagens genuskontrakt visar på att skeva maktpositioner naturligt följer med särarten.

'Kvinnan' som offer

Mellan hot och försvar

I följande avsnitt kommer vi diskutera hur SD-kvinnor utifrån vårt material skriver fram 'Kvinnan' som offer. Utifrån bilden *Trygg på stan inga fler blickar över axeln* ser vi, enligt

den visuella textanalysen, en konceptuell process, vilken visar statiska tillstånd.¹⁴⁰ Den konceptuella process som syns har en så kallad analytisk karaktär, vilket med enklare förklaring innebär följande, en helhet kan ses som skapad av olika delar. Helheten kallas bärare och delarna som bygger upp bäraren kallas attribut: "De analytiska processerna som uttrycks i bilder kan alltså säga något om vilka symboler som knyts till människors identiteter, dvs. vilka attribut som används för att tala om vilka bärarna 'är' eller vilka egenskaper de 'har'."¹⁴¹ I bilden kodar vi bäraren som 'Kvinna' som blir tecknet 'Kvinna', vilket också byggs upp med traditionellt 'kvinnligt' kodade attribut såsom klackskor, handväska, kjol, smycken och halvlångt hår. 'Kvinnan' visar upp vit hy som en del av bäraren. I bilden ser vi utöver den statiska processen även två andra processer som kan sammanfattas som narrativa. Detta betyder att något händer i bilden som inte är statiskt. Vi tycker oss se både en så kallad reaktionsprocess och en aktionsprocess.

Vi ska nu börja med att diskutera aktionsprocessen i bilden, vilken visar på en aktion. Vi tycker oss se en vektor i bilden, som i aktionsprocessen blir en mobiltelefon, denna blir ett medel i handlingen, här för att nå tryggheten. 'Kvinnan' blir en aktör och Hennes mål i denna visuella berättelse tänker vi blir att nå den som svarar i telefonen på andra sidan, som vi med stöd i bildtexten tänker oss utgörs av den *gode, svenske, vite* 'Mannen'. Till bilden finns det alltså en bildtext som vi har valt att analysera tillsammans med bilden och informanternas svar på intervjufrågorna. 'Kvinnan' är på väg någonstans i offentlig miljö, vilket enligt oss kan tolkas i Hennes klädsel då Hon bär skor och handväska men även på rubriken, vilket vi enligt den visuella textanalysen ser som en uppmaning: *Trygg på stan inga fler blickar över axeln*. Vi utläser att 'Kvinnan' eventuellt har varit på fest och är på väg hem. Vi kopplar ihop denna bildtext med ett citat från en av våra informanter:

Susanne: "Det jag kan säga är att vi alla vill ha ett samhälle där vi kan vistas utan att behöva vara rädda för att bli våldtagna eller misshandlade. Att ingen kvinna ska hindras i sitt val av kläder, umgänge eller partner för att religionen går först."

Första meningen kopplar vi till bilden, då vi tänker oss att 'Kvinnan' på bilden tittar över axeln för att exempelvis undvika att bli våldtagen eller misshandlad, vilket vi läser in som ett potentiellt hot, som ryms inom uppmaningen. Tanken om att 'Kvinnan' ska skyddas går hand

i hand med Eduards kroppspolitik, där 'Kvinnan' ska skyddas av den *vite, svenske* 'Mannen' från den *onda* 'Mannen'. Eduards skriver att 'Kvinnor' i alla tider, även innan nationalstaten, har blivit dyrkade och sedda som handelsvaror 'Män' emellan: "[...] kvinnokroppen uppfattas som *tillgänglig* för män, ett föremål för manliga fantasier och begär, vilket ytterst kommer till uttryck i krav på sexuell tillgänglighet, medan det omvända inte gäller."¹⁴² Vidare skriver Eduards att 'kvinnokroppen' på ett helt annat sätt än 'manskroppen' får utstå sexuellt våld, både verkligt och hot om. Vi läser bilden som om att 'Kvinnans' kropp blir ett objekt för den *svenske* 'Mannen' (som befinner sig på andra sidan luren i bilden) att skydda mot hotet, *den andre* utländske 'Mannen'. 'Hon' är alltså tillgänglig för 'Mannen', dels genom att bli försvarad, dels genom att bli våldtagen. Dessutom läser vi in i kontexten att 'Mannen' som 'Kvinnan' skyndar iväg ifrån är den utländske 'Mannen'. *Den andre*, den farlige främlingen, pekats enligt oss ut som en nodalpunkt i diskursen SD-kvinnor som 'Kvinnan' bör hålla sig borta ifrån, Han blir ett negativt laddat element som Hon måste förhålla sig till via en slags oönskad ekvivalenskedja.

Låt oss nu diskutera reaktionsprocessen i bilden för att styrka tanken om att SD-kvinnor sätter försvaret av 'Kvinnan' högt på agendan. Reaktionsprocessen visar en reaktion, i bilden ser vi hur 'Kvinnan' riktar sin blick mot något bakom Henne, utanför bilden. Hennes blick ger oss en riktning och kallas därför vektor. Vektorn sammankopplar här 'Kvinnans' inre med den yttre världen. 'Kvinnan' blir i detta fall en reaktör som reagerar i sitt inre mot ett så kallat fenomen. Vad fenomenet i denna bild utgörs av tolkar vi som ett hot mot Hennes trygghet, med stöd i bildtexten: "Den upplevda otryggheten påverkar vår vardag – vår verklighet. Detta måste ta slut."¹⁴³ Hotet framställs enligt oss som *den andre* 'Mannen', främlingen, invandraren. För att styrka detta vill vi gå in på hur 'kvinnokroppen' ofta jämförs med nationen. Eduards skriver om Moder Svea och nämner bland annat dikter, seriestripps och symboler i arkitektur som påvisar att nationen Sverige ses som 'Kvinna'. I denna jämförelse beskriver Eduards synen på 'Kvinnan' och nationen: "Liten, värnlös och "ren" ska Hon skyddas från fienden, av mannen, krigaren, hjälten."¹⁴⁴ Vi vill även här dra paralleller till att 'Kvinnan' på bilden får symbolisera nationen då Hon som sexuellt objekt, med hjälp av 'Mannen' på andra sidan luren, ska skyddas från fienden, av krigaren, hjälten.

Vid ett försvar så finns det alltid ett hot, då det finns en *god* 'Man' finns där alltid en *ond* 'Man', alltså ligger det på 'Kvinnan' att avgöra vilken 'Man' Hon ska lita på. På SD-kvinnors Facebooksida finns en bild som visar merch i form av armband med parollen "Riktiga män tafsar inte" tryckt på.¹⁴⁵ Även denna text tolkar vi som att 'Kvinnan' behöver sålla bland 'Männen' för att kunna vara säker på att Hon träffar den där *riktiga* 'Mannen'. Ansvaret ligger alltså på Henne. Dessutom blir 'Kvinnan' beroende av 'Mannen' på Hans villkor. Försvaret av 'Kvinnan' kan ses som välvillighet, men ju godare försvararen verkar, desto svårare för 'Kvinnan' att vara kritisk mot försvaret.¹⁴⁶

I bildtexten som finns bifogad i anslutning till bilden står: "Var fjärde kvinna känner sig otrygg när hon är ute ensam på kvällen [...] Vi lär oss tänka på vår klädsel, anpassa vår gångtakt och alltid ha mobilen tillgänglig samt nycklar redo i handen för självförsvar."¹⁴⁷ Vi tolkar detta som att 'Kvinnan' inte kan vara ute ensam på kvällen utan att ses som offer, för att motverka detta behöver Hon sällskap. Vidare tänker vi att om Hon motförmodan måste gå ut ensam på kvällen så kommer Hon befinna sig under ständigt hot. Genom att skriva ut olika sätt för 'Kvinnan' att skydda sig mot detta hot, tolkar vi det som att det ligger på Hennes ansvar att vara förberedd för att försvara sig. Fortsättningsvis vill vi diskutera 'Kvinnans' sårbarhet i bilden. "Den som reduceras till objekt förlorar ytterst sin mänsklighet."¹⁴⁸ Via bilden tänker vi att det finns två personer utanför det avbildade som påverkar 'Kvinnan'. Den ena befinner sig bakom Henne, den andra i samtalet genom Hennes mobil. Vi tolkar det som att 'Kvinnan' hotas av någon bakom Henne, och via mobilen innehar Hon ett medel, eller om så önskas, ett vapen. Det är intressant att påpeka att detta vapen är något så anspråkslöst som en mobil. Det säger enligt oss något om den symboliserade 'Kvinnans' maktlöshet, det är viktigt att som forskare av bildanalys ställa sig frågan "[...] vilken deltagare har tillgång till vilket medel i en visuell process?"¹⁴⁹ I både bilden och bildtexten presenteras deltagarens enda medel som mobil. 'Kvinnan' i bilden kan med medlet ringa till tryggheten, men inte utföra någon aktiv handling som direkt hotar hotet. Hon behöver alltså en försvarare som kan hjälpa Henne att hota hotet. Som tidigare nämnt verkar 'Kvinnan' vara i en position mellan två 'Män', som skapar en ojämn maktrelation.

Hotet av svenska värden

Susanne: "Ett av SD:s arbeten, bland annat genom SD-kvinnor, är att bevara den jämställdhet som råder mellan könen och motverka de tendenser där kvinnoförtryck, exempelvis genom

hedersvåld, klädval, stympning mm. börjar bli en del av nationen.”

Susanne talar om en viss jämställdhet som Hon anser råder mellan könen i Sverige idag, vilken SD och SD-kvinnor vill bevara. Hon menar på att denna jämställdhet är hotad av tendenser, såsom hedersvåld, klädval och stympning, vilket Hon menar på börjar bli en del av nationen. Jämförelsen mellan nation och ’kvinnokropp’ som gjorts tidigare i analysen får här än mer styrka då Susanne menar på att nationen måste skyddas, precis som ’Kvinnan’ i bilden måste skyddas. I detta citat tycker vi oss se en tanke om nationell identitet, då vi tolkar att hotet som Susanne talar om har kommit utifrån och då Hon menar på att dessa tendenser börjar bli en del av nationen, och alltså inte varit det tidigare. Ett hot har alltså invaderat nationen och detta måste vi göra någonting åt. SD skriver på sin hemsida att de vill ”[...] helt förbjuda användningen av burka och niqab eller andra typer av heltäckande beslöjning i offentlig miljö. Heltäckande beslöjning är ett uttryck för en reaktionär och kvinnoförkastande kultur som inte hör hemma i ett öppet och jämställt samhälle.”¹⁵⁰ Även i detta citat tolkar vi det som att hotet mot nationens antagna jämställdhet består av klädsel av ’kvinnokroppen’ som här ses som ett påtryck av *den andra* ’Mannen’. Eduards skriver att ”Våld och hot mot tryggheten kommer huvudsakligen utifrån, i form av de Andra.”¹⁵¹ Vi tolkar att Susanne tillskriver *den andre*, invandraren, en kultur som inte passar in bland *svenskar*. *Svensken* blir i detta fall den förnuftige, som har förstånd och inte styrs av religion, som enligt Susanne verkar styrande över ’Kvinnan’. Religionen kan via vår tolkning ses som någonting som kommit utifrån, och med det också påtvingade röster om vad ’Kvinnan’ ska ha på sig eller vem Hon ska umgås med. Genom att förbjuda denna klädsel, vilken de målar upp som förtryckande, tänker vi att SD menar att de kan motverka hotets intrång i nationen samt besudlandet av *den svenska jämställdheten*.

”Men vi SD-kvinnor tror inte på att vi behöver omskola män för att skapa trygghet – de absolut flesta männen i vårt land är helt vanliga, underbara grabbar och inte våldtäktsmän i väntan på rätt offer.”¹⁵² Citatet kommer från SD-kvinnors hemsida då de presenterar sitt *Åtgärdsprogram för Kvinnors Trygghet i Vardagen*. Genom att hänvisa till de absolut flesta ’Männen’ i *vårt land* tolkar vi det som att det finns en ’Man’ som är den *goda*, nämligen den *svenska*, och en ’Man’, nämligen *den andra*, som är den *onda*. Vi tolkar det som att SD-kvinnor ser den *svenska* ’Mannen’ som oskyldig till patriarkala strukturer. Eduards skriver

med ironisk ingång att vi *svenska* 'Kvinnor' ska vara *tacksamma* över att vi har en sådan *god* 'Man': "Ty här finns inga patriarkala strukturer, är tanken, endast individuella män med skadade och ojämslällda, läs osvenska, värderingar."¹⁵³

Susanne: "Kvinnors rätt till liv och leverne har genom århundraden arbetats fram i lagar och regler till det det är idag. Detta vill vi bevara och det ska gälla alla svenska kvinnliga medborgare oavsett härkomst."

Med denna mening tänker vi oss att Susanne menar att tryggheten som tidigare ansetts *svensk*, och jobbat fram av *svenskar*, hotas nu av *de andra*. Feministiska värderingar färgas här av nationalistiska värden och formas till att betyda *svenskh*t: "Innebörden av att vara svensk har allt mer kommit att knytas till jämställdhet, och jämställdhetspolitiken är det som framför allt får utmärka det svenska levnadssättet och skilja 'oss' från 'de andra'."¹⁵⁴ Kopplat till Susannes citat men även till bilden där 'Kvinnan' skyndar sig bort från *den andre*, tänker vi att SD-kvinnor ser den invandrade 'Mannen' som hotet, och den jämställdhet som Hon skriver om blir en slags *svenskh*t, som är civiliserad.

När Susanne talar om att bevara denna *jämställdhet* poängterar Hon att detta inkluderar alla *svenska* 'kvinnliga' medborgare *oavsett härkomst*. Kopplat till Eduards och att den främmande 'Mannen' utgör hotet, vad utgör då den främmande 'Kvinnan'? Med detta vill vi diskutera hur Eduards beskriver 'Kvinnor' som *kulturbrygg*or. Tidigare har vi diskuterat hur 'Kvinnan' står mellan de två 'Männen', hotet och hjälten, *den andre* och den *svenske*. Nu vill vi diskutera den invandrade 'Kvinnans' ställning i beskyddandet. Susanne skriver om att den *svenska* jämställdheten ska innefatta 'Kvinnan' oavsett härkomst, men vi tolkar det som att Hon inte pekar på att denna jämställdhet ska innefatta 'Mannen' oavsett härkomst. Eduards skriver om detta och påpekar att utländska 'Kvinnor' ses som möjliga att rädda och befria, medan den utländska 'Mannen' ses som omöjlig att befria då Han ses som ett hot: "De (männen) beskrivs snarare som fientliga mot Sverige, i synnerhet mot svensk jämställdhet och kvinnors frigörelse."¹⁵⁵ Den *svenska* 'Kvinnan' har alltså inte makten att kunna befria utländska 'Män', medan den *svenska* 'Mannen' kan befria den utländska 'Kvinnan', vilket SD-kvinnor verkar vilja stötta genom att skydda Henne från sin egen kultur och patriarkala struktur som uppmålas som ondare än den *svenska* varianten. Här tänker vi oss att 'Kvinnan'

blir till ett offer på grund av den ojämna maktbalansen mellan 'Mannen' och 'Kvinnan'. 'Mannens' kultur blir här den rådande som 'Kvinnan' inte kan forma men däremot formas efter. Utifrån Hirdmans teori om formler tänker vi oss att 'Mannen', stora A, är rådande över 'Kvinnan', som kan formas och stöpas om mellan olika kulturer, Hon kan gå från icke-a, lilla a, och stora B: "Kvinnors villkor förhandlas mellan män med olika etnisk bakgrund."¹⁵⁶ 'Kvinnan' oavsett härkomst i Susannes citat är alltså lättare att forma än 'Mannen' oavsett härkomst. Det är *den andre* 'Mannen' som 'Kvinnorna' ska skyddas från, men *den andre* 'Kvinnan' kan räddas. Den främmande 'Kvinnan' blir ett viktigt begrepp i diskursen SD-kvinnor som används för att visa på vad den *svenska* 'Kvinnan' inte är. SD-kvinnors definition av *svenska* 'Kvinnor' och *andra* 'Kvinnor' kopplas samman i en ekvivalenskedja där den senare enligt oss målas upp som en sämre variant, sprungen från en sämre kultur.

'Kvinnan' som politiker

SD-kvinnan

Vi undrade i starten av skrivandet av denna uppsats om det fanns en stereotyp SD-kvinna som SD-kvinnor speglar sig i och vill leva upp till, en så kallad "B" i formeln "B" / B - B för att tala med Hirdmans idé om hur en hegemonisk könsidentitet skapas.¹⁵⁷ Bägge informanterna hävdar dock att det inte går att generalisera kring SD-kvinnan. När vi frågar dem om de kan beskriva idealbilden av SD-kvinnan får vi svar som dessa:

Susanne: "Konstig fråga. Vi är som vilka andra kvinnor som helst. Ser olika ut, har olika hemförhållanden, olika hjärtefrågor, mål och drömmar."

Susanne menar på att det typiska med SD-kvinnan är att Hon finns i samhällets alla rum. Maria berättar att SD-kvinnorna Hon träffar på sammankomster är allt ifrån lastbilschaufförer till hemmafruar och att de är väldigt olika. Det som båda våra informanter har gemensamt är att de kategoriserar sig själva som 'Kvinnor', vilket vi via diskursanalysen tolkar som en mästersignifikant i skapandet av SD-kvinnors identitet, något outhärligt. Förutom att de ser sig själva som 'Kvinnor' har informanterna gemensamt att de *inte* varit engagerade politiskt innan de gick med i SD. Det fanns uttryckligen inte på kartan för Susanne att just Hon skulle bli politiker innan Hon anslöt till SD. Informanterna har heller *inte* varit aktiva inom något uttalat kvinnoförbund eller liknande organisation som arbetar för jämställdhet tidigare. Susanne ser ändå sitt medlemskap i SD-kvinnor som en naturlig del av sitt medlemskap i SD,

då det för Henne blir en självklarhet på grund av att Hon är 'Kvinna'. Maria däremot gick med i SD-kvinnor någon gång i samband med sitt medlemskap i SD mest för att få ännu en plattform att lära sig mer om politik. Dessutom blir sammankomster inom SD-kvinnor ett sätt för Henne att umgås:

Maria: "[...] fan de är jättemysiga, när vi har vart iväg på dom här konferenserna och det är fina middagar på kvällarna och det brukar va lite underhållning och sådär så att det är väldigt roligt att komma iväg och träffa, det blir socialt också."

På Facebook lyfter SD-kvinnor ett citat från Natalia Henriksson, kommunordförande i SD som verkar vara ett svar på vad Hon ser som positivt med kvinnoförbundet: "Att jag i egen takt kunnat ta till mig kunskap utan press, ett forum att ventilerat kvinnofrågor."¹⁵⁸ Maria berättar dock att utbildningar som SD-kvinnor håller för sina medlemmar inte fokuserar på jämställdhetsfrågor. Istället får deltagarna lära sig om SD:s politik, hur politik fungerar på kommunal nivå, hur en skriver motioner och hur en debatterar. Det fokuseras enligt Maria inte på kvinnorelaterade områden under utbildningarna. På samtliga flygblad som vi analyserat finns följande text publicerad av SD-kvinnor: "När andra kvinnoförbund endast lyfter så kallade kvinnofrågor väljer SD-kvinnor att lyfta blicken och se till ett mer balanserat samhälle i stort."¹⁵⁹ När vi frågar Maria varför Hon tror att SD anordnar retorikkurser och andra utbildningar inom politiskt arbete för just kvinnoförbundets medlemmar så svarar Hon att det är för att de ska kunna vara starka som 'Kvinnor' i politiken. Hon tycker att det är bra att 'Kvinnor' får mer stöd, även om Hon inte har några problem med att ta till sig innehållet på de större utbildningarna som anordnas på riksnivå för samtliga medlemmar i partiet. Som tidigare nämnt i analysen tycker vi oss se hur 'Kvinnan' målas upp som stora B av SD. Marias bild ger dissonans åt partiets och kvinnoförbundets syn. Hon menar på att SD-kvinnor inte arbetar aktivt med kvinnorelaterade frågor i verkligheten. Förbundets arbete skiljer sig heller inte från vad som presenteras på de regionala utbildningarna, vilka enligt Henne är rätt få. Maria berättar:

Maria: "Eh för jag brinner väl inte för några särskilda kvinnofrågor asså egentligen så, och dom driver ju inte några särskilda kvinnofrågor heller utan det handlar ju mest om att stärka kvinnor i politiken, så att man kan ta lika mycket plats som männen liksom."

SD-kvinnors interna arbete verkar snarare bli ett extra stöd för 'Kvinnan' så att Hon ska våga göra samma sak som 'Männen' inom partiet och bli lika bra på politik, något som 'Männen' enligt oss verkar förväntas vara. Partiet anordnar ju uppenbarligen inte utbildningar endast riktade till 'Män' eller har något mansförbund. 'Mannen' tänker vi därför ses som norm inom SD och det är till Honom som de större utbildningarna självklart riktar sig. Enligt Maria så innehåller de större utbildningarna till skillnad från de som SD-kvinnor anordnar mer specifika fokusområden kopplade till politiken som sätts i ett större perspektiv. Maria menar på att skapandet av SD-kvinnor bär på ett ekonomiskt motiv från partiet. Enligt Henne får partiet pengar för att ha ett kvinnoförbund, bidrag från riksdagen. Pengarna går enligt Henne inte ut i resterande delar av partiet utan används för sitt syfte som Hon menar är att stärka SD-kvinnor och dess medlemmar. Men Hon säger också följande om SD:

Maria: "Men jag tror inte, dom hade nog inte startat ett kvinnoförbund om det inte fanns pengar å hämta nånstans för å finansiera verksamheten."

SD-kvinnans position gentemot 'Mannen' inom SD målas alltså upp som likvärdig och dikotom, som stora B gentemot stora A. Men enligt Maria förstärks inte SD-kvinnans position som stora B inom SD-kvinnors interna arbete. Istället ges Hon utbildning så att Hon ska komma upp till stora A:s nivå. En skulle kunna tänka sig att SD-kvinnor hade fått möjlighet att utföra traditionellt 'manligt' kodade performativa handlingar, vilka historiskt sett haft högre värde och kopplats till rationalitet, i detta fallet kopplade till området politik. En 'Kvinna' som tar plats och höjer sin röst i nivå med en 'Mans' bryter enligt Hirdman det stereotypa 'kvinnliga' genuskontraktet¹⁶⁰ och skulle genom detta eventuellt kunna uppgraderas inom könsmaktsordningen. Vi tolkar det dock som om 'Kvinnan' i slutändan blir lilla a i relation till 'Mannen' inom SD, eller kanske rent av icke-A: "Kanske kunde man säga att A - B-formeln är en mer utvecklad form av den enkla A - icke A och att det är när detta kontrasterande blir ideologiskt som den mer explicita A - B [...] tvåkönsmodellen tar form."¹⁶¹ Detta innebär att 'Kvinnan' genom att placeras i boxen för stora B inte kan mäta sig med 'Mannen'. Hon är annorlunda Honom och har egenskaper som 'Mannen' saknar, men också inte vill ha. På detta sätt verkar SD-mannens position bli ouppnåelig för SD-kvinnan, både som stora B och lilla a.

‘Kvinnan’ kan enligt oss engagera sig i SD-kvinnor och då bära rollen som stora B, vilket reproducerar tanken om att ‘Kvinnan’ är en unik, biologisk skapelse som bär på essentiellt ‘kvinnliga’ egenskaper vilka tillför något till partiet och dess politik. Men i verkligheten verkar inte förbundets jämställdhetsarbete arbeta aktivt för att jämställa orättvisor kopplade till kön. Istället ser vi det som att SD-kvinnor blir en täckmantel för att SD ska kunna föra en icke jämställd politik paketerad i ett skimmer av organiserade ‘Kvinnor’. Denna täckmantel tänker vi också fungerar som en ögonbindel för de ‘Kvinnor’ som organiserar sig. De går kanske in i arbetet med tanken om att lyfta så kallade kvinnofrågor i rollen som stora B, men borde slutligen finna sig själva som en underordnad lilla a och/eller en icke existerande stora A i större Sverigedemokratiska sammanhang. Susanne menar på att vilket kön du tillhör inte påverkar din mätbara framgång inom politiskt arbete. Hon säger att:

Susanne: “Ditt kön har ingen påverkan på din politiska position, engagemang eller uppdrag. Det är din kompetens, förmåga och den egna viljan som styr.”

Kön spelar enligt SD-kvinnor alltså ingen roll för att nå dit en vill inom organiserad politik, ändå verkar ‘Man’ och ‘Kvinna’ få olika positioner i det reella Sverigedemokratiska arbetet. ‘Kvinnans’ arbete inom nationsbildande slukas upp av nationen och värderas inte på samma sätt som ‘Mannens’: “[...] kvinnors nationella handlingar präglas av en dubbelhet som är möjlig att förstå i termer av att kvinnorna på en och samma gång är, och inte är, subjekt. Samtidigt som kvinnorna gör och gör så osynliggörs själva görandet, kvinnorna blir objekt snarare är subjekt.”¹⁶² I likhet med detta blir enligt oss SD-kvinnans engagemang reducerat till en ‘kvinnlig’ ihålig sfär. SD-kvinnan kan inte nå positionen stora A och tillhöra normen inom SD när partiet särskiljer kön och understryker tvåkönsmodellen. Istället tänker vi oss för att tala med Hirdman, hur SD-kvinnan blir en hybrid av lilla a och stora B: en aB eller Ba.¹⁶³ Enligt Hirdman lever många ‘Kvinnor’ idag som lilla a samtidigt som de strävar efter att vara eller se ut som stora B. Hirdman menar att ‘Kvinnan’ under 2000-talet därför kan ses på som Ab eller Ba. Lilla a fungerar som en praktisk roll när en exempelvis ska löneförhandla medan stora B utmålas som en vacker, from och fruktbar varelse – ”en riktig festtalens kvinna.”¹⁶⁴ Bilden av stora B återkommer ständigt i samhället via exempelvis reklam och media. I

kontexten SD innebär denna formel enligt oss att SD-kvinnan ses som en sämre variant av den 'manliga' politikern korsad med stereotypen av den essentiella 'Kvinnan'.

'Kvinnokvoten' inom SD

SD-kvinnor som förbund för våra tankar till att det kan likna ett slags kvoteringsorgan, även om slutresultatet inte blir ett jämställt deltagande i partiet. Maria anser dock att 'Kvinnor' inte ska kvoterar in i mansdominerade yrken, detta är enligt Maria ett exempel på dåligt jämställdhetsarbete. Hon säger följande:

Maria: "En 50 kg liten tunn tjej som kanske inte har så mycket muskler ska kanske inte jobba som brandman, jag vet inte jag tror inte hon får ut mig som väger 110 kg ur ett brinnande hus liksom, då kanske inte hon är lämplig. Då ska hon ha samma krav som en man som ska göra det, alltså kraven ska inte sänkas beroende på ett kön eller någonting. Det är nog min nivå på det hela."

För Maria är det otänkbart att en 'Kvinna' som väger 50 kilo och inte har mycket muskler ska arbeta som brandman eftersom att Hon då inte når upp till kraven som behövs för att arbeta inom yrket. Genom detta tänker vi att Maria förutsätter att 'Kvinnor' inte kan nå upp till den muskelstyrka som krävs för att klara av jobbet som brandman. Det verkar således finnas en tanke hos Henne som bygger på essentiell biologisk skillnad, där kön har olika egenskaper till den grad att de är ämnade för olika yrken. Tanken om att 'Kvinnor' kan nå upp till rådande krav för att kvala in i brandmannayrket syns inte i Marias tankegångar, istället fokuserar Hon på att en person som saknar muskelstyrka inte borde arbeta som brandman. Att denna person lika gärna kan vara en 'Man' som väger 50 kilo och saknar muskler och därför inte kvalar in som brandman talar inte Maria om. Även Susanne ställer sig negativ till kvotering för att lösa problematik inom jämställdhet. Hon anser att om en hävdar att 'Kvinnor' behöver en särslagstiftning för att ta sig fram, då tror en inte på 'Kvinnors' förmåga och kompetens. Även SD som parti menar på att kvotering är ett dåligt alternativ för att skapa jämlikhet mellan kön. På sin hemsida skriver SD att kvotering enligt dem "[...] fokuserar på människors kön istället för kunskap och erfarenheter."¹⁶⁵ Partiet vill, framför att kvotera, "[...] se insatser för att skapa lika förutsättningar och öka det underrepresenterade könets möjligheter att lyckas på egna meriter."¹⁶⁶ Både SD och informanterna verkar alltså utgå från att kvotering handlar om att låta 'Kvinnor' gå före 'Män' i kön in till mansdominerade arbetsplatser, utan att

'Kvinnorna' skulle vara kompetenta för uppgiften. En 'Kvinna', tänker vi, kan ju ha likadana meriter som en 'Man' men ändå nekas inträde till vissa yrken på grund av strukturella problem kopplat till makt och kön. Därför kan kvotering vara ett verktyg inom jämställdhetsarbete för att utmana könsmaktsordningen. Denna tanke verkar dock inte SD eller SD-kvinnor skriva under på.

Vi tycker att det är intressant hur SD och informanterna ställer sig negativa till kvotering, samtidigt som SD-kvinnor arbetar för att utbilda 'Kvinnor' så att de kan organisera sig i partiet SD. Om vi löper hela tanken ut så skulle en kunna se det som om SD anser att 'Kvinnor' behöver utbildning för att platsa bland 'Männen' i partiet, att 'Kvinnor' skulle vara sämre lämpade för politiskt arbete, och att det som sker när fler 'Kvinnor' ska ta plats i partiet är att det på ett sätt kvoterar in. Dock in i SD-kvinnor, som verkar bli en särskild avdelning för 'Kvinnan' att verka i. Hirdman frågar sig själv om stora B blivit den nya jämställdhetens idol och lyfter att olikhet i senmodern tid kontraproduktivt nog kan bli till under jämställdhetsflagg. 1972 skapade dåvarande regering i Sverige en delegation med syfte att skapa rättvisa mellan de juridiska könen och då valdes ordet jämställdhet. Jämlikhet hade tidigare använts för att belysa rättvisa mellan klasser. Hirdman menar att det blev en uppdelning där jämställdheten gjordes till ett kvinnoområde vilket fick innehålla kvinnorelaterade frågor som sköttes av 'Kvinnor'. Detta ledde till att mekanismer bakades in i jämställdhetsarbetet vilket vidare motade könsproblematik till ett segregerat politiskt rum.¹⁶⁷ För att få jämställdhet sattes planen att reformera bort orättvisa mellan könen i verket istället för att belysa det grundläggande maktproblemet som gav upphov till ojämställdheten. Hirdman beskriver detta som en paradoxal kombination, tanken om att ojämlikhet mellan könen ska elimineras utan de fungerande verktygen. Detta blir "[...] ett försök att både göra något och att fösa undan det: se så, gå nu och gör jämställdhet där borta!"¹⁶⁸ - ett politiskt sätt att addera 'Kvinnor' men inte förändra maktstrukturen vilket kan sättas i system och växa till ett stort maskineri.

Eftersom att 'Mannen' är den aktiva parten via genuskontraktets bestämmelser, måste 'Kvinnan' enligt Hirdman gå vägen via 'Mannen' för att förverkliga sig själv, genom Honom kan 'Kvinnan' få tillgång till viss vidgad rörelsefrihet. Här ger Hirdman exemplet "[...] kvinnoförbund, som måste få tillstånd till handling av sina partistyrelser [...]".¹⁶⁹ Hirdman

menar på att 'Kvinnan' ofta kämpar för att upprätthålla genuskontraktet, och förstärker det genom att hitta strategier inom det snäva fält Hon får möjlighet att verka. 'Kvinnan' cementerar gränserna på genuskontraktet då Hon kämpar för att göra det bästa av situationen inom det begränsade fält Hon får tillgång till eftersom att Hon inte kan expandera utanför kontraktet.¹⁷⁰ Hirdman menar på att det i jämställdhetens utkanter dykt upp kommers och extremisering av genus, Stora B efterfrågas på exempelvis arbetsmarknaden just för att Hon är stora B, med sina förmodade unika 'kvinnliga' egenskaper nu upplyfta till en *särskild* position.¹⁷¹ Hirdman menar på att en del 'Kvinnor' blir medbyggare till särart mellan könen och dessa får nya extra rum i samhället där det reproduceras ett könat 'Vi' och 'Dem' - 'Man' och 'Kvinna': "Och det är en växande, lönande profession som sköts av kvinnor och som man inte skulle överleva om där inte fanns ett aktivt medskapande av kvinnor och flickor själva."¹⁷² Vi tänker oss att SD-kvinnor skulle kunna ses som ett sådant forum, där ett extra rum för stora B skapas som verkar vara en öppning för vidgat rörelseutrymme men som i själva verket begränsar medlemmarna. Detta menar vi ger 'Kvinnor' inom SD och SD-kvinnor en låst subjektsposition där de reduceras till sitt kön.

Slutdiskussion

Vårt resultat

Förståelsen för fenomenet 'Kvinna' har ändrat form otaliga gånger genom historien. Inte bara inför den 'manliga' blicken utan även via olika feministiska synsätt. 'Kvinnan' som ett enhetligt subjekt har utmanats och även Hennes tillblivelse¹⁷³. Vår önskan om att analysera just kön och genus i relation till SD gifte sig bra när vi först kom i kontakt med partiets kvinnoförbund. Vi hade tidigare undrat hur 'Kvinnor' kan organisera sig och kämpa för nationalistiska värden när dess grundvalar bär på en så gedigen historia av könat förtryck. Vi blev förbryllade när vi satte SD-kvinnor under lupp och märkte att de inte verkar förskjuta arbete för jämställdhet utan rentav genuint säger sig arbeta för det. Ingången till paradoxens universum öppnade sig.

Materialet som studien baserar sig på har gett oss en utvidgad syn på fältet vi rört oss inom. Genom mötet med vår informant Maria har exempelvis vår uppfattning av en engagerad SD-kvinna utmanats. Maria hade ett tillmötesgående sätt som vi inte förväntade oss. Tidigare i uppsatsen har vi berört hur forskaren inte är en objektiv enhet. Under skrivandets gång

förtydligades för oss till vilken grad forskaren påverkar sitt vetenskapliga arbete. Vår privata inställning inför sympatisörer med SD färgade vår ingång i arbetet. För att åter tala med Mouffe kan vi dra slutsatsen att vi innan uppsatsarbetet hade tagit avstånd från våra meningsmotståndare och på ett sätt skapat en ideologisk fiende vilken vi därför innan intervjumötet bar på fördomar om. I slutändan ser vi hur materialet vi samlat in både bekräftat och gått emot vår tidigare uppfattning av SD-kvinnor.

I början av denna uppsats ställer vi oss frågan: Hur definieras och uppnås jämställdhet enligt SD-kvinnor? Via svar från intervju, som exempel då informanten Maria säger att det finns fysiologiska skillnader mellan 'Mannen' och 'Kvinnan', samt citat från videon där SD:s dåvarande jämställdhetspolitiska talesperson Paula Bieler säger sig stå bakom särartsfeminismen¹⁷⁴, har vi kommit fram till att SD-kvinnor verkar definiera sin jämställdhet baserat på särartsfeministiska tendenser. Jämställdhet kan nämligen uppnås genom att 'Män' och 'Kvinnor' får vara som de vill och att könets olika områden värderas lika enligt förbundet. Dessa resonemang går att se i vårt insamlade material, exempelvis i det Facebookinlägg som innefattar uppmaningen: "Utplåna inte skillnaderna mellan könen, gör dem lika mycket värda. Det är rättvisa på riktigt!"¹⁷⁵ SD-kvinnor flörtar enligt oss även med liberalfeminism, individen står i fokus framför strukturen. SD-kvinnor verkar därför inte vara helt fränkopplade den historiska kvinnorörelsen. Via vår diskursanalytiska inramning av studien har vi upptäckt att feminism är ett element som SD-kvinnor förhåller sig till och tar spjörn emot i sitt jämställdhetsarbete.

Det blir tydligt via vår analys att förbundet inte sällar sig till dagens queerfeministiska förståelse av kön, genus och feminism. Dock verkar våra informanter vara öppna för möjligheten till könskorrigering vilket utmanade våra förutfattade meningar. Informanterna talar även om hur tid och rum påverkar tillblivelsen av 'Kvinnors' och 'Mäns' egenskaper, vilket går i linje med Butlers syn på kön som performativt skapat genom handlingar. På SD:s hemsida, vilken utgör en del av vårt material, talar partiet om HBT-personers levnadsvillkor. Under skrivandet av denna uppsats utvidgade SD sin rubrik på hemsidan rörande nämnda tema där *HBT* uppdaterades till *HBT+*. Det framgår inte på sidan vad pluset står för men begreppet queer, som vårt material tidigare visat att partiet tagit avstånd ifrån, nämns fortsatt ingenstans.¹⁷⁶ En tydlig paradox inom SD:s syn på jämställdhet är därför enligt vår analys att

partiet ställer sig främmande gentemot queerfeministiska värden, samtidigt som de verkar gripa efter vissa av dess framgångar. Partiet framhåller dessutom jämställdhet som något essentialistiskt svenskt och framåtskridande samtidigt som de i genusrelaterade frågor strävar bakåt, vilket tidigare forskning visat på:

However, gender equality is a difficult issue for the SD. On the one hand, the party's ideological core is suspicious of gender equality and its connection with feminism; on the other, gender equality, constructed as a Swedish national trait, is often the fundamental boundary between us and them.¹⁷⁷

Men hur ser SD-kvinnor på begreppet 'Kvinnan'? Enligt oss verkar SD-kvinnor ha en särskild syn på 'Kvinnan'. Hon framställs via förbundet som stora B, för att tala med Hirdmans teori om 'kvinnlighetens' formler. Via vårt material kan vi konstatera att 'Kvinnan' representeras i olika subjekspositioner av SD-kvinnor. I flygbladen *Tid med barnen på dina villkor* och *Ett livspussel som går ihop* framställer förbundet 'Kvinnan' både som moder, och arbetande person vilken har tillgång till den offentliga sfären. I vår kontakt med materialet kunde vi se att förbundet därför öppnar upp för en större rörelsefrihet för 'Kvinnan' än vi hade förväntat oss före studien. 'Kvinnan' uppmanas att vara aktiv i arbetslivet och inom partiets politiska organisation. Genom att hålla kvar i traditionella könsroller upprätthåller förbundet dock ett stereotypiskt genuskontrakt, enligt vår analys inspirerad av Hirdmans teorier. Inom detta kontrakt både tillåts och tvingas 'Kvinnan' och 'Mannen' till olika skyldigheter/rättigheter. 'Kvinnan' blir starkt kopplad till fenomenet familjen vilken vi via analysen ringat in som en nodalpunkt i diskursen SD-kvinnor. Moderskapet blir indirekt en kvinnofråga via vår analys av materialet där 'Kvinnan' förväntas sköta både hem och arbete, vilket leder till att Hon blir kittet mellan offentligt och privat. Även om 'Kvinnan' enligt SD-kvinnor ska ha tillgång till det offentliga rummet så ser vi att Hon åläggs större skyldighet att sköta den privata kammaren medan 'Mannen' får större tillgång till samhället och den politiska sfären.

Det finns dessutom en typisk 'kvinnlig' essens som vi tycker oss se i SD-kvinnors bilder av 'Kvinnan', att Hon är svag och utsatt, precis som nationen, vilket går att se i flygbladet *Inga fler blickar över axeln*¹⁷⁸ där 'Kvinnan' enligt vår visuella textanalys ställs mellan två 'Män' som liten och svag. Med hjälp av Eduards teoretiska begrepp kroppspolitik har vi sett hur 'Kvinnan' i flygbladet framställs som formbar efter 'Mannens' behov, alltifrån sexuella,

nationella, politiska till kulturella. 'Kvinnan' i verkligheten behöver skyddas av någon mot någon, Hon verkar inte kunna skydda sig själv, liksom 'Kvinnan' i flygbladet som enligt vår analys griper efter skydd från 'Mannen' på andra sidan luren. Främlingen, den *andre/invandraren*, målas enligt oss upp som hotet och den *svenske* 'Mannen' som hjälte. Det ligger på 'Kvinnan' att avgöra vem som är ond och vem som är god. 'Kvinnan' blir enligt vår läsning beroende av den *svenske* 'Mannens' beskydd. Förbundet reproducerar enligt oss tanken om 'Kvinnan' som skapare av nationen och ständig bärare av *svensk* kultur. 'Kvinnan' får symbolisera *svenska* värden och Hennes kropp likställs med nationen. Det yttre hotet mot nationen exemplifieras i hur 'Kvinnor' behandlas illa av kulturer som enligt SD inte bär på värden vilka lever upp till de *svenska*. Åsikter som understryker dessa resonemang finner vi återkommande i vårt material hämtat från SD:s hemsida, exempelvis i samband med att partiet förklarar sin syn på jämställdhet.¹⁷⁹

Vad är då en typisk SD-kvinna? Och vilken roll spelar SD-kvinnor i SD:s nationalistiska projekt? Våra informanter menar att det inte finns en typisk SD-kvinna, Hon kan enligt våra informanter ha olika jobb och positioner i samhället, se ut på olika vis samt ha olika mål och drömmar. SD-kvinnan verkar ha många ansikten. Däremot framkommer det i vår analys, att det finns en typisk idealbild av SD-kvinnan, vad Hon ska göra och vem Hon bör vara – en slags stora "B" för att tala med Hirdmans teoretiska ram. Vår analys pekar på en gemensam nämnare, nämligen att förbundet (och SD) vill foga in 'Kvinnan' i rollen som stora B. Medlemmar i SD-kvinnor uppmuntras enligt oss att ta plats som stora B i SD, och vara jämlika 'Männen', men vi tycker att de istället blir reducerade till lilla a och därigenom också något slags icke-a i slutändan. Vår uppfattning är att de fortfarande blir underordnade den 'manlige' SD-politikern. SD-kvinnor verkar heller inte jobba med kvinno- eller jämställdhetsfrågor i de egna leden, enligt vår informant Maria. Medlemmar verkar inte få kunskap om jämställdhet, genusteorier eller feminism vilket enligt oss hade gett dem verktyg att kunna ifrågasätta strukturer inom partiet. Vi tycker dessutom att SD-kvinnor blir ett slags kvoteringsorgan arrangerat av SD, paradoxalt nog då varken partiet eller kvinnoförbundet röstar för kvotering, något som framkommit under analysen av vårt insamlade material.

Under skrivandet av denna uppsats har vi kommit fram till en hel del analytiska svar, men i slutändan återstår många frågor kopplat till SD:s kvinnoförbund. SD-kvinnor säger sig tala

med verklighetens röst och menar att SD skapar jämställdhet på riktigt. Men vems version av världen är det egentligen kvinnoförbundet företräder? Och vad är rätt jämställdhet? På kvinnodagen den 8 mars 2019 skrev SD-kvinnor på sin Facebook-sida: ”För oss är varje dag en kvinnodag.”¹⁸⁰ Frågan är för vilken ’Kvinna’ SD-kvinnor kämpar, och om ’Kvinnan’ som reellt väsen ens finns. SD-kvinnor menar i vårt material att: ”När andra kvinnoförbund endast lyfter så kallade kvinnofrågor väljer SD-kvinnor att lyfta blicken och se till ett mer balanserat samhälle i stort.”¹⁸¹ Vi menar att paradoxen resulterar i motsatsen, SD-kvinnor sänker blicken från det strukturella planet och riktar in sig på individperspektivet. Då missar de enligt oss hela poängen med ett gynnsamt jämställdhetsarbete – att se hur reproducerande av kön hänger samman med förtryckande system. Det förbundet gör enligt oss är endast att uppmana sina medlemmar till att bedriva SD:s nationalistiska arbete i sin ’kvinnliga’ stereotypa könsroll. Vi väljer att avsluta vår slutsats med ord skrivna av forskaren Maud Eduards:

För att förhindra att nationalstaten lägger beslag på tolkningen av mäns beskydd av kvinnor (och barn) som en emancipatorisk politisk idé borde en annan måttstock än svenskhet användas för att bedöma vilka politiska institutioner och åtgärder som medverkar till frigörande, icke-disciplinerande processer. Visionen om en feministisk demokratisk politik, till skillnad från en ”neutral” nationell politik, skulle kunna utgöra en sådan värdemätare. Det vore en övning i att tänka demokrati före nation.¹⁸²

Vidare forskning

Vår uppsats inkluderar det som, inom ramen för kandidatuppsatsen, har funnits tid och utrymme för. Den överhängande vidare forskning som vi ser som viktig för fältet vore att studera SD-kvinnor utifrån ett postkolonialt perspektiv. Vi tänker oss att teoretiker såsom Sara Ahmed och Edward Said skulle vara gynnsamma att luta sig mot i en postkolonial analys av SD-kvinnor för att belysa *vithetens hegemoni* och görandet av *den Andre*. Det vore intressant att utgå från frågeställningen: Vilka ’Kvinnor’ får plats i diskursen SD-kvinnor?

Dessutom hade det varit intressant med vidare forskning gällande partiets övriga förbund, nämligen SD-motor¹⁸³ och Ungsvenskarna (SDU). SD-motor berättar på sin hemsida att de vill värna om veteranfordonshobbyn, stärka motorsporten, stötta motorintresserade ungdomar och ”Rädda svensk åkerinäring.”¹⁸⁴ Det hade varit spännande att forska kring SD-motor utifrån begreppen ’Man’ och ’Manlighet’. Här skulle forskaren kunna använda sig av

manlighetsstudier, med teoretiska perspektiv från exempelvis Raewyn Connell för att diskutera hur de ser på 'Mannen' i allmänhet och 'SD-mannen' i synnerhet samt *hegemonisk 'manlighet'*. Även de teoretiker, Hirdman, Butler och Eduards, som vi stödjer oss på i denna uppsats skulle kunna vara en grund för forskning kring SD-motor.

Ungsvenskarna, Sverigedemokratisk ungdom (SDU), är ett uttalat anti-feministiskt förbund. SDU tycker att extremfeminism genomsyrar Sverige och att debatten kring jämställdhet borde skilja på särartsfeminism och likhetsfeminism samt lyfta skillnader mellan kön.¹⁸⁵ Via vår forskning har vi stött på texter och filmklipp publicerade av SDU, där ett specifikt filmklipp visar 'kvinnligt' kodade personer som påpekar att de är unga 'Tjejer' som vill värna om sin kultur.¹⁸⁶ Det hade varit intressant att forska kring SDU utifrån liknande frågeställningar som denna uppsats haft, men med fokus på tecknet 'Tjej'.

Slutnoter

- ¹ Bedårande Barn, *Bedårande Barn feat. Peter Jezewski - Varje Liten Del (2018)*, [video], Youtube, 2 maj 2018, <https://www.youtube.com/watch?v=Cju3hUZx7Fk>, hämtad 13 mars 2019.
- ² Framöver förkortas Sverigedemokraterna till initialerna SD.
- ³ Valmyndigheten. *Valresultat 2018*, 2019, <https://www.val.se/valresultat/riksdag-landsting-och-kommun/2018/valresultat.html>, hämtad 2019-03-14.
- ⁴ Vi kommer i uppsatsen att sätta enkla citationstecken kring begrepp såsom 'Kvinna', 'Man', 'kvinnlighet', 'manlighet', 'kvinnokropp' etc för att understryka att vi ser på dessa kategorier som möjliga för dekonstruktion snarare än som bärare av naturlig essens. Vi kommer även att sätta stor bokstav på de stereotypa pronomen Hon/Han för att understryka att dessa kan ses som en social konstruktion. Dock kommer vi inte ändra i citerad text. Mer om detta under rubriken *Vår användning av könade begrepp*.
- ⁵ SD-kvinnor, *För oss är kvinnor prioriterat*, u.å., <https://sdkvinnor.se>, hämtad 2019-03-08.
- ⁶ SD-kvinnor, Facebookinlägg, 29 november 2015, <https://www.facebook.com/SDKvinnor/photos/a.493498667385653/945443698857812/?type=3&theater>, hämtad 2019-03-14.
- ⁷ Paula Bieler, "SD-kvinnor: "Vi är stolta över att vara Fi:s motpol", *Nyheter24.se*, 23 maj 2014, <https://nyheter24.se/debatt/769419-sd-kvinnor-vi-ar-stolta-over-att-vara-fis-motpol> hämtad 2019-03-13.
- ⁸ SD-kvinnor, *Vad väljer du? Tänk om!*, [video], Youtube, 14 mars 2012, https://www.youtube.com/watch?v=D04k-QFMk0&feature=share&fbclid=IwAR15buPcgR-cUAa_6tQrLDNI22ZRuQDE3F7y99nIEOchrHZvoGmpP7uy2H4, hämtad 13 mars 2019.
- ⁹ Nina Lykke, *Genusforskning: en guide till feministisk teori, metodologi och skrift*, 1. uppl., Stockholm: Liber, 2014, s. 20.
- ¹⁰ Ibid.
- ¹¹ Ibid., s. 127.
- ¹² Ibid., s. 131.
- ¹³ Ibid., s. 182.
- ¹⁴ Chantal Mouffe, *Agonistik: texter om att tänka världen politiskt*, Stockholm: Atlas, 2016, s. 48.
- ¹⁵ Ibid., s. 49.
- ¹⁶ Diana Mulinari och Anders Neergaard, "Sverigedemokraterna och det teoretiska fältet", i *Det vita fältet: samtida forskning om högerextremism*, redigerad av Mats Deland, Fredrik Hertzberg och Thomas Hvitfeldt, Uppsala Universitet: Historiska institutionen, 2010, e-bok, s. 52.
- ¹⁷ Judith Butler, *Genustrubbel: feminism och identitetens subversion*, Göteborg: Daidalos, 2011, s. 51.
- ¹⁸ Diana Mulinari och Anders Neergaard, "Doing Racism, Performing Femininity: Women in the Sweden Democrats", i *Gender and Far Right Politics in Europe*, redigerad av Michaela Köttig, Renate Bitzan och Andrea Petö, Basingstoke: Palgrave Macmillan, 2017, e-bok, s. 15–16.
- ¹⁹ Diana Mulinari och Anders Neergaard, "We are Sweden Democrats because we care for others: Exploring racisms in the Swedish extreme right", i *The European Journal of Women's Studies*, [Elektronisk resurs], vol 21, nr.1, 2014, s. 45, <http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:liu:diva-105759>.
- ²⁰ Madelene Axelsson och Kristian Borg, "Förord", i *Sverigedemokraternas svarta bok*, redigerad av Madelene Axelsson och Kristian Borg, 1. uppl., Stockholm: Verbal, 2014, s. 8-9.
- ²¹ Diana Mulinari och Anders Neergaard, "Doing Racism, Performing Femininity: Women in the Sweden Democrats", s. 15.
- ²² Ibid., s. 16.
- ²³ SD. *Jämställdhet*. 2019. <https://sd.se/our-politics/jamstallldhet/>, hämtad 2019-03-14.
- ²⁴ SD-kvinnor. Facebookinlägg, 6 december 2018, <https://www.facebook.com/SDKvinnor/photos/a.626659567402895/2015054218563416/?type=3&theater>, hämtad 2019-03-14.
- ²⁵ Diana Mulinari och Anders Neergaard, "We are Sweden Democrats because we care for others: Exploring racisms in the Swedish extreme right", s. 44.

-
- ²⁶ Diana Mulinari och Anders Neergaard, "Omsorgsrasismen, Sverigedemokraterna och kvinnorna", i *Sverigedemokraternas svarta bok*, redigerad av Madelene Axelsson och Kristian Borg, 1. uppl., Stockholm: Verbal, 2014, s. 196.
- ²⁷ Michaela Köttig och Alice Blum, "Introduction", i *Gender and Far Right Politics in Europe*, redigerad av Michaela Köttig, Renate Bitzan och Andrea Petö, Basingstoke: Palgrave Macmillan, 2017, e-bok, s. 1.
- ²⁷ Valmyndigheten. *Valresultat 2018*, 2019, <https://www.val.se/valresultat/riksdag-landsting-och-kommun/2018/valresultat.html>, hämtad 2019-03-14.
- ²⁸ Mulinari och Neergaard, "Doing Racism, Performing Femininity: Women in the Sweden Democrats", s. 13.
- ²⁹ Mulinari och Neergaard, "We are Sweden Democrats because we care for others: Exploring racisms in the Swedish extreme right", s. 43-56.
- ³⁰ Sarah Welk, "Högerextrema kvinnors kommunikationsstrategier på internet: exemplet Gemeinschaft Deutscher Frauen", i *Det vita fältet: samtida forskning om högerextremism*, redigerad av Mats Deland, Fredrik Hertzberg och Thomas Hvitfeldt, Uppsala Universitet: Historiska institutionen, 2010, e-bok.
- ³¹ *Ibid.*, s. 156.
- ³² *Ibid.*, s. 162.
- ³³ Maud Eduards, *Kroppspolitik: om moder Svea och andra kvinnor*, Stockholm: Atlas, 2007, s. 10.
- ³⁴ Hanna Sörbom, *Sverigedemokraterna ett feministiskt parti?*, Lunds Universitet: Statsvetenskapliga institutionen, 2016.
- ³⁵ Emma Karlsson och Elina Gustafsson, *Kön och sexualitet sett ur Sverigedemokraternas perspektiv*, Blekinge Tekniska Högskola: Sektionen för management, 2010.
- ³⁶ Malin Wigen, "Er kvinnosyn visar sig i er politik men också i ert förhållningssätt och i ert språkbruk": *En textanalys med genusperspektiv på Sverigedemokraternas partiprogram*, Umeå universitet: Institutionen för språkstudier, 2013.
- ³⁷ Lisa Östman, *Sverigedemokraternas nationsbygge. En normkritisk diskursanalys av Sverigedemokraternas centrala dokument*, Malmö Universitet, 2018.
- ³⁸ Rasmus Nordin, *Sverigedemokraterna och kvinnan: En rekonstruktion av det dominerande narrativet om kvinnan hos Sverigedemokraterna och en analys om de använder henne för att legitimera sin politik*, Lunds universitet: Statsvetenskapliga institutionen, 2017.
- ³⁹ Agnes Ekstrand, *Den nationalistiska jämställdheten, en analys av Sverigedemokraternas familjeretorik*, Göteborgs Universitet: Institutionen för filosofi, lingvistisk och vetenskapsteori, 2014.
- ⁴⁰ Eduards, *Kroppspolitik: om moder Svea och andra kvinnor*, s. 10.
- ⁴¹ *Ibid.*, s. 13.
- ⁴² *Ibid.*, s. 15.
- ⁴³ *Ibid.*, s. 20.
- ⁴⁴ Maja Larsson, "Om en kvinna som befunnits tillhöra genus masculinum: synen på kön, klass och sexualitet i 1800-talets medicin och kultur", i *Från Sapfo till cyborg: idéer om kön och sexualitet i historien*, redigerad av Lena Lennerhed, Hedemora: Gidlund, 2014, s. 115.
- ⁴⁵ Eduards, *Kroppspolitik: om moder Svea och andra kvinnor*, s. 41.
- ⁴⁶ Katarina Leppänen, "Kön, politik och moderskap", i *Från Sapfo till cyborg: idéer om kön och sexualitet i historien*, redigerad av Lena Lennerhed, Hedemora: Gidlund, 2014, s. 153.
- ⁴⁷ Eduards, *Kroppspolitik: om moder Svea och andra kvinnor*, s. 251.
- ⁴⁸ Mikaela Lundahl, "Från genus till sexuell och etnisk skillnad", i *Från Sapfo till cyborg: idéer om kön och sexualitet i historien*, redigerad av Lena Lennerhed, Hedemora: Gidlund, 2014, s. 202-203.
- ⁴⁹ *Ibid.*, s. 203.
- ⁵⁰ *Ibid.*, s. s. 211.
- ⁵¹ Butler, *Genustrubbel: feminism och identitetens subversion*, s. 28-30.
- ⁵² Ambjörnsson, Fanny, *Vad är queer?*, Stockholm: Natur och kultur, 2012, s. 136.
- ⁵³ Lundahl, "Från genus till sexuell och etnisk skillnad", s. 212.
- ⁵⁴ Butler, *Genustrubbel: feminism och identitetens subversion*, s. 218.
- ⁵⁵ *Ibid.*, s. 28
- ⁵⁶ *Ibid.*, s. 38.
- ⁵⁷ *Ibid.*, s. 214.

-
- ⁵⁸ Ibid., s. 216.
- ⁵⁹ Ibid.
- ⁶⁰ Nationalencyklopedin. Feminism. u.å. <https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/enkel/feminism>, hämtad 2019-03-14.
- ⁶¹ Yvonne Hirdman, *Genus: om det stabilas föränderliga former*, 2., [rev.] uppl., Malmö: Liber, 2010 s. 27–28.
- ⁶² Ibid., s. 182.
- ⁶³ Ibid., s. 28–35.
- ⁶⁴ Ibid., s. 35.
- ⁶⁵ Ibid., s. 46.
- ⁶⁶ Ibid., s. 88.
- ⁶⁷ Ulla Eriksson-Zetterquist och Göran Ahrne, "Intervjuer", i *Handbok i kvalitativa metoder*, redigerad av Göran Ahrne och Peter Svensson, 2., [utök. och aktualiserade] uppl., Stockholm: Liber, 2015, s. 38.
- ⁶⁸ Charlotte Hagström och Lena Marander-Eklund, "Att arbeta med frågelistor", i *Frågelistan som källa och metod*, redigerad av Charlotte Hagström och Lena Marander-Eklund, Lund: Studentlitteratur, 2005, s. 13.
- ⁶⁹ Anders Björkqvall, "Visuell textanalys", i *Textens mening och makt: metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*, redigerad av Göran Bergström och Kristina Boréus, 3., [utök.] uppl., Lund: Studentlitteratur, 2012, s. 345.
- ⁷⁰ Ulla Eriksson-Zetterquist och Göran Ahrne, "Intervjuer", s. 48.
- ⁷¹ Göran Bergström och Kristina Boréus, "Diskursanalys", i *Textens mening och makt: metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*, redigerad av Göran Bergström och Kristina Boréus, 3., [utök.] uppl., Lund: Studentlitteratur, 2012, s. 379.
- ⁷² Ibid., s. 410.
- ⁷³ Ibid., s. 369.
- ⁷⁴ Ibid., s. 371.
- ⁷⁵ Ibid., s. 365.
- ⁷⁶ Ibid., s. 367.
- ⁷⁷ Ibid., s. 371.
- ⁷⁸ Ibid., s. 367.
- ⁷⁹ Anders Björkqvall, "Visuell textanalys", s. 307.
- ⁸⁰ Ibid., s. 311.
- ⁸¹ Ulla Eriksson-Zetterquist och Göran Ahrne, "Intervjuer", s. 35.
- ⁸² Eva Fägerborg, "Intervjuer", i *Etnologiskt fältarbete*, redigerad av Lars Kaijser och Magnus Öhlander, 2., [omarb. och utök.] uppl., Lund: Studentlitteratur, 2014, s. 85.
- ⁸³ Ibid., s.88.
- ⁸⁴ Ibid., s. 87.
- ⁸⁵ Ulla Eriksson-Zetterquist och Göran Ahrne, "Intervjuer", s. 44.
- ⁸⁶ Charlotte Hagström och Lena Marander-Eklund, "Att arbeta med frågelistor", s. 16.
- ⁸⁷ Ibid., s. 11.
- ⁸⁸ Ibid.
- ⁸⁹ Ibid., s. 16.
- ⁹⁰ Ibid.
- ⁹¹ Ibid., s.20.
- ⁹²SD-kvinnor, Twitter post, 31 augusti 2014, 13:00, <https://twitter.com/sdkvinnor/status/505988375023984640>, hämtad 2019-03-13.
- ⁹³Almedalsveckan. *Det här är Almedalsveckan*. 2019. <http://www.almedalsveckan.info/om-almedalsveckan>, hämtad 2019-03-14.
- ⁹⁴Tobias Holmqvist. Nazistiska NMR får tala i Almedalen. *SVT Nyheter*. 30 maj 2018, <https://www.svt.se/nyheter/lokalt/ost/nmr-far-halla-torgmote-i-almedalen>, hämtad 2019-03-14.

-
- ⁹⁵ Vetenskapsrådet; *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*, u.å., [http://www.codex.vr.se/texts/HSFR.pdf?fbclid=IwAR2XDhcCUXNIF9U5XZ-mTFk6J_uMKyZhWHYbLjcNO8GX7WF5TVBFpp-tWhw](http://www.codex.vr.se/texts/HSFR.pdf?fbclid=IwAR2XDhcCUXNIF9U5XZ-mTFk6J_uMKyZhWHYbLjcNO8GX7WF5TVBFpp-tWhw;); hämtad 2019-03-09.
- ⁹⁶ SD. *Jämställdhet*. 2019. <https://sd.se/our-politics/jamstalldhet/>; hämtad 2019-03-14.
- ⁹⁷ Se bilaga 1–3, *Ett livspussel som går ihop, Tid med barnen på dina villkor, Trygg på stan inga fler blickar över axeln*.
- ⁹⁸ SD-kvinnor. Facebookinlägg, 19 juni 2018, <https://www.facebook.com/SDKvinnor/photos/a.493498667385653/1772647466137427/?type=3&theater>; hämtad 2019-03-14.
- ⁹⁹ Hirdman, *Genus: om det stabilas föränderliga former*, s. 88.
- ¹⁰⁰ Lena Gemzøe, *Feminism*, 2., [uppdaterade] uppl., Stockholm: Bilda, 2017, s. 38.
- ¹⁰¹ Nyheter 24, Paula Bieler (SD) förklarar Sverigedemokratisk feminism, [video], Youtube, 1 juli 2014 <https://www.youtube.com/watch?v=XQc0AHYBols>; hämtad 2019-03-14.
- ¹⁰² Se bilaga 1–3, *Ett livspussel som går ihop, Tid med barnen på dina villkor, Trygg på stan inga fler blickar över axeln*.
- ¹⁰³ Lundahl, "Från genus till sexuell och etnisk skillnad", s. 205.
- ¹⁰⁴ Se bilaga 1–3, *Ett livspussel som går ihop, Tid med barnen på dina villkor, Trygg på stan inga fler blickar över axeln*.
- ¹⁰⁵ SD. *Jämställdhet och rättvisa*. u.å., <https://sd.se/vad-vi-vill/jamstalldhetspolitik/>; hämtad 2019-03-14.
- ¹⁰⁶ Gemzøe, *Feminism*, s. 42.
- ¹⁰⁷ Gemzøe, *Feminism*, s. 40.
- ¹⁰⁸ Se bilaga 1, *Ett livspussel som går ihop*.
- ¹⁰⁹ Ibid.
- ¹¹⁰ Hirdman, *Genus: om det stabilas föränderliga former*, s. 84–88.
- ¹¹¹ Se bilaga 1, *Ett livspussel som går ihop*.
- ¹¹² SD-kvinnor. Facebookinlägg, 2 september 2018, <https://www.facebook.com/SDKvinnor/photos/a.493498667385653/1890353261033513/?type=3&theater>; hämtad 2019-03-14.
- ¹¹³ SD-kvinnor. Facebookinlägg, 27 augusti 2018, <https://www.facebook.com/SDKvinnor/photos/a.493498667385653/1883196975082475/?type=3&theater>; hämtad 2019-03-15.
- ¹¹⁴ Eduards, *Kroppspolitik: om moder Svea och andra kvinnor*, s. 20.
- ¹¹⁵ Butler, *Genustrubbel*, s. 206.
- ¹¹⁶ Hugo Ewald och Hanna Jakobson. Kvinnorna nyckeln till mer makt för SD. *Dagens Nyheter*. 8 mars 2018. https://www.dn.se/nyheter/politik/kvinnorna-nyckeln-till-mer-makt-for-sd/?fbclid=IwAR1sEqI0o2KgF_Rip3oVJmcpOiF0dvQ2rOVEJZx3eMdGWNzbq7wd75-AGBA; hämtad 2019-03-14.
- ¹¹⁷ Butler, *Genustrubbel*, s. 220.
- ¹¹⁸ Ibid., s. 219.
- ¹¹⁹ Ibid., s. 220.
- ¹²⁰ SD. *HBT+*. 2019, <https://sd.se/our-politics/hbt/>; hämtad 2019-03-14.
- ¹²¹ SD. *HBT+*. 2019, <https://sd.se/our-politics/hbt/>; hämtad 2019-03-14.
- ¹²² RFSL, *Hbtq*, 2015, <https://www.rfsl.se/hbtq-fakta/hbtq/>; hämtad 2019-03-17.
- ¹²³ Ambjörnsson, *Vad är queer?*, s. 9.
- ¹²⁴ Pär Jonasson, "Har vi inte stött en enda HBTQ-reform i riksdagen? Där ser man", QX, 28 mars 2018, <https://www.qx.se/samhalle/160657/har-vi-inte-stott-en-enda-hbtq-reform-i-riksdagen-dar-ser-man/>; hämtad 2019-03-17.
- ¹²⁵ Butler, *Genustrubbel*, s. 69.
- ¹²⁶ SD. *För barnens bästa*. u.å., <https://sd.se/vad-vi-vill/familjepolitik/>; hämtad 2019-03-14.
- ¹²⁷ Se bilaga 2, *Tid med barnen på dina villkor*.
- ¹²⁸ Eduards, *Kroppspolitik: om moder Svea och andra kvinnor*, s.16.
- ¹²⁹ Ibid.
- ¹³⁰ Carina Herrstedt & Madeleine Eriksson, "Sämre vård på grund av flyktingströmmen", *Aftonbladet*, 9 december 2015.

-
- <https://www.aftonbladet.se/debatt/a/QlaeLR/samre-vard-pa-grund-av-flyktingstrommen>, hämtad 2019-03-14.
- ¹³¹ Eduards, *Kroppspolitik: om moder Svea och andra kvinnor*, s.43
- ¹³² Maria Jansson, Maria Wendt och Cecilia Åse, "Kön och nation i vardag och vetenskap" [Elektronisk resurs], *Statsvetenskaplig Tidskrift.*, 109:3, 2007, s. 253, <https://journals.lub.lu.se/index.php/st/article/view/1845/1438>, hämtad 2019-03-04.
- ¹³³ Gemzøe, *Feminism*, s.103.
- ¹³⁴ SD. *Förstföderskor*. 2019, <https://sd.se/our-politics/forstfoderskor/>, hämtad 2019-03-14.
- ¹³⁵ SD-kvinnor, Facebookinlägg, 8 september 2018, <https://www.facebook.com/julia.kronlid/videos/1958039134257839/UzpfSTE2OTAwMzMzMzMzE2ODUyNjoxODk3NDU4NTAzNjU2Mzly/> hämtad 2019-03-14.
- ¹³⁶ Sveriges riksdag.. Ekonomisk trygghet för barn och familj,.. 2018,.. https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/motion/ekonomisk-trygghet-for-barn-och-familj_H6021640, hämtad 2019-03-14.
- ¹³⁷ Eduards, *Kroppspolitik: om moder Svea och andra kvinnor*, s. 13.
- ¹³⁸ Hirdman, *Genus: om det stabila föränderliga former*, s.80–90.
- ¹³⁹ Ibid.
- ¹⁴⁰ Se bilaga 3, *Trygg på stan inga fler blickar över axeln*.
- ¹⁴¹ Anders Björkvall, "Visuell textanalys", s. 329.
- ¹⁴² Eduards, *Kroppspolitik: om moder Svea och andra kvinnor*, s. 18.
- ¹⁴³ Se bilaga 3, *Trygg på stan inga fler blickar över axeln*.
- ¹⁴⁴ Eduards, *Kroppspolitik: om moder Svea och andra kvinnor*, s. 38.
- ¹⁴⁵ SD-kvinnor, Facebookinlägg, 6 juli 2016, <https://www.facebook.com/SDKvinnor/photos/a.626659567402895/1073180999417414/?type=3&theater> hämtad 2019-03-14.
- ¹⁴⁶ Eduards, *Kroppspolitik: om moder Svea och andra kvinnor*, s. 21–22.
- ¹⁴⁷ Se bilaga 3, *Trygg på stan inga fler blickar över axeln*.
- ¹⁴⁸ Eduards, *Kroppspolitik: om moder Svea och andra kvinnor*, s. 16.
- ¹⁴⁹ Anders Björkvall, "Visuell textanalys", s. 328.
- ¹⁵⁰ SD. *Slöja*. 2019. <https://sd.se/our-politics/sloja/>, hämtad 2019-03-14.
- ¹⁵¹ Eduards, *Kroppspolitik: om moder Svea och andra kvinnor*, s.70.
- ¹⁵² SD-kvinnor, *sverigedemokraternas kvinnoförbund*, 2019, <https://sdkvinnor.se/> hämtad 5 mars 2019.
- ¹⁵³ Eduards, *Kroppspolitik: om moder Svea och andra kvinnor*, s. 61.
- ¹⁵⁴ Jansson, Wendt och Åse, "Kön och nation i vardag och vetenskap", s. 247.
- ¹⁵⁵ Eduards, *Kroppspolitik: om moder Svea och andra kvinnor*, s. 59.
- ¹⁵⁶ Ibid., s. 60.
- ¹⁵⁷ Hirdman, *Genus: om det stabila föränderliga former*, s. 57-58.
- ¹⁵⁸ SD-kvinnor. Facebookinlägg, 3 december 2018, <https://www.facebook.com/SDKvinnor/photos/a.493498667385653/2010406465694858/?type=3&theater> hämtad 2019-03-14.
- ¹⁵⁹ Se bilaga 1–3, *Ett livspussel som går ihop, Tid med barnen på dina villkor, Trygg på stan inga fler blickar över axeln*.
- ¹⁶⁰ Hirdman, *Genus: om det stabila föränderliga former*, s. 88.
- ¹⁶¹ Ibid., s. 36.
- ¹⁶² Jansson, Wendt och Åse, "Kön och nation i vardag och vetenskap", s. 255.
- ¹⁶³ Hirdman, *Genus: om det stabila föränderliga former*, s. 44.
- ¹⁶⁴ Ibid., s. 44.
- ¹⁶⁵ SD. *Könskvotering*. 2019, <https://sd.se/our-politics/konskvotering/>, hämtad 2019-03-14.
- ¹⁶⁶ SD. *Könskvotering*. 2019, <https://sd.se/our-politics/konskvotering/>, hämtad 2019-03-14.
- ¹⁶⁷ Hirdman, *Genus: om det stabila föränderliga former*, s. 180.
- ¹⁶⁸ Ibid.

-
- ¹⁶⁹ Ibid., s. 89.
- ¹⁷⁰ Ibid., s. s. 91.
- ¹⁷¹ Ibid., s. s. 184.
- ¹⁷² Ibid., s. s. 188).
- ¹⁷³ Gemzøe, *Feminism*, s. 139–140.
- ¹⁷⁴ Nyheter 24, Paula Bieler (SD) förklarar Sverigedemokratisk feminism, [video], Youtube, 1 juli 2014 <https://www.youtube.com/watch?v=XQc0AHYBols>, hämtad 2019-03-14.
- ¹⁷⁵ SD-kvinnor, Facebookinlägg, 19 juni 2018, <https://www.facebook.com/SDKvinnor/photos/a.493498667385653/1772647466137427/?type=3&theater>, hämtad 2019-03-14.
- ¹⁷⁶ SD. *HBT+*, 2019, <https://sd.se/our-politics/hbt/>, hämtad 2019-03-14.
- ¹⁷⁷ Diana Mulinari och Anders Neergaard, "Doing Racism, Performing Femininity: Women in the Sweden Democrats", s. 22.
- ¹⁷⁸ Se bilaga 3, *Trygg på stan inga fler blickar över axeln*.
- ¹⁷⁹ SD, *Jämställdhet*, 2019, <https://sd.se/our-politics/jamstalldhet/> hämtad 2019-03-14.
- ¹⁸⁰ SD-kvinnor, Facebookinlägg, 8 mars 2019, <https://www.facebook.com/SDKvinnor/photos/a.493498667385653/2147781561957347/?type=3&theater>, hämtad 2019-03-14.
- ¹⁸¹ Se bilaga 1–3, *Ett livspussel som går ihop, Tid med barnen på dina villkor, Trygg på stan inga fler blickar över axeln*.
- ¹⁸² Eduards, *Kroppspolitik: om moder Svea och andra kvinnor*, s. 70.
- ¹⁸³ SD-motor är en intresseförening tillhörande partiet som samlar SD:s motorintresserade medlemmar. Enligt SD-motor är SD Sveriges motorvänligaste parti. Färgen blå är en genomgående kulör på föreningens hemsida, vilket står i kontrast till SD-kvinnors relativt genomgående rosa framtoning. SD-motor verkar blanda intresse för motor med intresse för att värna Sverige utifrån ett motorperspektiv. De använder verb som 'försvara' när det handlar om svensk åkerinäring, de vill registrera cabotagettransporter vid Sveriges gränser, anslå medel för en betydande ökning av polisens tunga grupp, ha ett internationellt förarregister och böta utländska bilar.
- ¹⁸⁴ SD-motor, *Politik*, u.å., <http://sdmotor.se/politik/>, hämtad 2019-03-14.
- ¹⁸⁵ Ungsvenskarna SDU, *Jämställdhetspolitik*. u.å. <https://ungsvenskarna.se/2017/01/16/jamstalldhetspolitik/> hämtad 2019-03-14.
- ¹⁸⁶ SDU, Ung svensk tjej! [video], Youtube, 30 juli 2014. <https://www.youtube.com/watch?v=3xEAQS1NAIk>, hämtad 2019-03-14.

Källor, material och litteraturlista

Elektroniska källor

Vetenskapliga publikationer

Jansson, Maria, Maria Wendt och Åse Cecilia, "Kön och nation i vardag och vetenskap", i *Statsvetenskaplig Tidskrift*, [Elektronisk resurs], vol 109, nr.3, 2007, s. 241–258, <https://journals.lub.lu.se/index.php/st/article/view/1845/1438>.

Mulinari, Diana och Anders Neergaard, "We are Sweden Democrats because we care for others: Exploring racisms in the Swedish extreme right", i *The European Journal of Women's Studies*, [Elektronisk resurs], vol 21, nr.1, 2014, s. 43-56, <http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:liu:diva-105759>.

Vetenskapsrådet; *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*; u.å.; http://www.codex.vr.se/texts/HSFR.pdf?fbclid=IwAR2XDhcCUXNIF9U5XZ-mTFk6J_uMKyZhWHYbLjcNO8GX7WF5TVBFpp-tWhw, hämtad 2019-03-09.

Nyhetsartiklar

Bieler, Paula, "SD-kvinnor: "Vi är stolta över att vara Fis motpol", *Nyheter24.se*, 23 maj 2014, <https://nyheter24.se/debatt/769419-sd-kvinnor-vi-ar-stolta-over-att-vara-fis-motpol>, hämtad 2019-03-13.

Ewald, Hugo och Hanna Jakobson, "Kvinnorna nyckeln till mer makt för SD", *Dagens Nyheter*, 2019-03-08, https://www.dn.se/nyheter/politik/kvinnorna-nyckeln-till-mer-makt-for-sd/?fbclid=IwAR1sEql0o2KgF_Rip3oVJmcpOIFOdVQ2rOVEJZx3eMdGWNzbq7wd75-AGBA, hämtad 2019-03-14.

Herrstedt, Carina och Madeleine Eriksson, "Sämre vård på grund av flyktingströmmen", *Aftonbladet*, 9 december 2015, <https://www.aftonbladet.se/debatt/a/QlaeLR/samre-vard-pa-grund-av-flyktingstrommen>, hämtad 2019-03-14.

Holmqvist, Tobias, "Nazistiska NMR får tala i Almedalen", *SVT Nyheter*. 30 maj 2018, <https://www.svt.se/nyheter/lokalt/ost/nmr-far-halla-torgmote-i-almedalen>, hämtad 2019-03-14.

Jonasson, Pär, "Har vi inte stött en enda HBTQ-reform i riksdagen? Där ser man", *QX*, 28 mars 2018, <https://www.qx.se/samhalle/160657/har-vi-inte-stott-en-enda-hbtq-reform-i-riksdagen-dar-ser-man/>, hämtad 2019-03-17.

Videoklipp

Bedårande Barn, *Bedårande Barn feat. Peter Jezewski - Varje Liten Del (2018)*, [video], Youtube, 2 maj 2018, <https://www.youtube.com/watch?v=Cju3hUZx7Fk>, hämtad 13 mars 2019.

Nyheter 24, *Paula Bieler (SD) förklarar Sverigedemokratisk feminism*, [video], Youtube, 1 juli 2014, <https://www.youtube.com/watch?v=XQc0AHYBols>, hämtad 2019-03-14.

SD-kvinnor, *Vad väljer du? Tänk om!*, [video], Youtube, 14 mars 2012, https://www.youtube.com/watch?v=D04k-QFMKk0&feature=share&fbclid=IwAR15buPcgR-cUAa_6tQrLDNI22ZRuQDE3F7y99nIEOchrHZvoGmpP7uy2H4, hämtad 13 mars 2019.

SDU, Ung svensk tjej! [video], Youtube, 30 juli 2014, <https://www.youtube.com/watch?v=3xEAQS1NAIk>, hämtad 2019-03-14.

Hemsidor

Almedalsveckan, *Det här är Almedalsveckan*, 2019, <http://www.almedalsveckan.info/om-almedalsveckan>, hämtad 2019-03-14.

Nationalencyklopedin. *Feminism*. u.å. <https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/enkel/feminism>, hämtad 2019-03-14.

RFSL, *Hbtq*, 2015, <https://www.rfsl.se/hbtq-fakta/hbtq/>, hämtad 2019-03-17.

SD, *För barnens bästa*, u.å., <https://sd.se/vad-vi-vill/familjepolitik/>, hämtad 2019-03-14.

SD, *Jämställdhet och rättvisa*, u.å., <https://sd.se/vad-vi-vill/jamstalldhetspolitik/>, hämtad 2019-03-14.

SD, *Förstföderskor*, 2019, <https://sd.se/our-politics/forstfoderskor/>, hämtad 2019-03-14.

SD, *HBT+*, 2019, <https://sd.se/our-politics/hbt/>, hämtad 2019-03-14.

SD, *Jämställdhet*, 2019, <https://sd.se/our-politics/jamstallldhet/>, hämtad 2019-03-14.

SD, *Könskvotering*, 2019, <https://sd.se/our-politics/konskvotering/>, hämtad 2019-03-14.

SD, *Slöja*, 2019, <https://sd.se/our-politics/sloja/>, hämtad 2019-03-14.

SD-kvinnor, *För oss är kvinnor prioriterat*, u.å., <https://sdkvinnor.se>, hämtad 2019-03-08.

SD-kvinnor, *Sverigedemokraternas kvinnoförbund*, 2019, <https://sdkvinnor.se/>, hämtad 5 mars 2019.

SD-motor, *Politik*, u.å., <http://sdmotor.se/politik/>, hämtad 2019-03-14.

Sveriges riksdag, *Ekonomisk trygghet för barn och familj*, 2018, https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/motion/ekonomisk-trygghet-for-barn-och-familj_H6021640, hämtad 2019-03-14.

Ungsvenskarna SDU, *Jämställdhetspolitik*, u.å., <https://ungsvenskarna.se/2017/01/16/jamstalldhetspolitik/>, hämtad 2019-03-14.

Valmyndigheten, *Valresultat 2018*, 2019, <https://www.val.se/valresultat/riksdag-landsting-och-kommun/2018/valresultat.html>, hämtad 2019-03-14.

Sociala medier

SD-kvinnor, Twitter post, 31 augusti 2014, 13:00, <https://twitter.com/sdkvinnor/status/505988375023984640>, hämtad 2019-03-13.

SD-kvinnor, Facebookinlägg, 29 november 2015, <https://www.facebook.com/SDKvinnor/photos/a.493498667385653/945443698857812/?type=3&theater>, hämtad 2019-03-14.

SD-kvinnor, Facebookinlägg, 6 juli 2016,
<https://www.facebook.com/SDKvinnor/photos/a.626659567402895/1073180999417414/?type=3&theater>, hämtad 2019-03-14.

SD-kvinnor, Facebookinlägg, 19 juni 2018,
<https://www.facebook.com/SDKvinnor/photos/a.493498667385653/1772647466137427/?type=3&theater>, hämtad 2019-03-14.

SD-kvinnor, Facebookinlägg, 27 augusti 2018,
<https://www.facebook.com/SDKvinnor/photos/a.493498667385653/1883196975082475/?type=3&theater>, hämtad 2019-03-15.

SD-kvinnor, Facebookinlägg, 2 september 2018.
<https://www.facebook.com/SDKvinnor/photos/a.493498667385653/1890353261033513/?type=3&theater>, hämtad 2019-03-14.

SD-kvinnor, Facebookinlägg, 8 september 2018,
<https://www.facebook.com/julia.kronlid/videos/1958039134257839/UzpfSTE2OTAwMzMzMzE2ODUyNjoxODk3NDU4NTAzNjU2Mzly/>, hämtad 2019-03-14.

SD-kvinnor, Facebookinlägg, 3 december 2018,
<https://www.facebook.com/SDKvinnor/photos/a.493498667385653/2010406465694858/?type=3&theater>, hämtad 2019-03-14.

SD-kvinnor, Facebookinlägg, 6 december 2018,
<https://www.facebook.com/SDKvinnor/photos/a.626659567402895/2015054218563416/?type=3&theater>, hämtad 2019-03-14.

SD-kvinnor, Facebookinlägg, 8 mars 2019,
<https://www.facebook.com/SDKvinnor/photos/a.493498667385653/2147781561957347/?type=3&theater>, hämtad 2019-03-14.

Tryckta källor

Ambjörnsson, Fanny, *Vad är queer?* Stockholm: Natur och kultur, 2012.

Axelsson, Madelene och Kristian Borg, "Förord", i *Sverigedemokraternas svarta bok*, redigerad av Madelene Axelsson och Kristian Borg, 1. uppl., Stockholm: Verbal, 2014, s. 7–12.

Bergström, Göran och Kristina Boréus, "Diskursanalys", i *Textens mening och makt: metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*, redigerad av Göran Bergström och Kristina Boréus, 3., [utök.] uppl., Lund: Studentlitteratur, 2012, s. 353–415.

Björkqvall, Anders, "Visuell textanalys", i *Textens mening och makt: metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*, redigerad av Göran Bergström och Kristina Boréus, 3., [utök.] uppl., Lund: Studentlitteratur, 2012, s. 307–351.

Butler, Judith, *Genustrubbel: feminism och identitetens subversion*, Göteborg: Daidalos, 2011.

Eduards, Maud, *Kroppspolitik: om moder Svea och andra kvinnor*, Stockholm: Atlas, 2007.

Ekstrand, Agnes, *Den nationalistiska jämställdheten, en analys av Sverigedemokraternas familjeretorik*, Göteborgs Universitet: Institutionen för filosofi, lingvistisk och vetenskapsteori, 2014.

Eriksson-Zetterquist, Ulla och Göran Ahrne, "Intervjuer", i *Handbok i kvalitativa metoder*, redigerad av Göran Ahrne och Peter Svensson, 2., [utök. och aktualiserade] uppl., Stockholm: Liber, 2015, s. 34–54.

Fägerborg, Eva, "Intervjuer", i *Etnologiskt fältarbete*, redigerad av Lars Kaijser och Magnus Öhlander, 2., [omarb. och utök.] uppl., Lund: Studentlitteratur, 2014, s. 85–112.

Gemzøe, Lena, *Feminism*, 2., [uppdaterade] uppl., Stockholm: Bilda, 2017.

Hagström, Charlotte och Lena Marander-Eklund, "Att arbeta med frågelistor", i *Frågelistan som källa och metod*, redigerad av Charlotte Hagström och Lena Marander-Eklund, Lund: Studentlitteratur, 2005, s. 9–29.

Hirdman, Yvonne, *Genus: om det stabila föränderliga former*, 2., [rev.] uppl., Malmö: Liber, 2010.

Karlsson, Emma och Elina Gustafsson, *Kön och sexualitet sett ur Sverigedemokraternas perspektiv*, Blekinge Tekniska Högskola: Sektionen för management, 2010.

Köttig, Michaela och Alice Blum, "Introduction", i *Gender and Far Right Politics in Europe*, redigerad av Michaela Köttig, Renate Bitzan och Andrea Petö, Basingstoke: Palgrave Macmillan, 2017, e-bok, s. 1-10.

Larsson, Maja, "Om en kvinna som befunnits tillhöra genus masculinum: synen på kön, klass och sexualitet i 1800-talets medicin och kultur", i *Från Sapfo till cyborg: idéer om kön och sexualitet i historien*, redigerad av Lena Lennerhed, Hedemora: Gidlund, 2014, s. 109-134.

Leppänen, Katarina, "Kön, politik och moderskap", i *Från Sapfo till cyborg: idéer om kön och sexualitet i historien*, redigerad av Lena Lennerhed, Hedemora: Gidlund, 2014, s. 135-154.

Lundahl, Mikaela, "Från genus till sexuell och etnisk skillnad", i *Från Sapfo till cyborg: idéer om kön och sexualitet i historien*, redigerad av Lena Lennerhed, Hedemora: Gidlund, 2014, s. 201-229.

Lykke, Nina, *Genusforskning: en guide till feministisk teori, metodologi och skrift*, 1. uppl., Stockholm: Liber, 2014.

Mouffe, Chantal, *Agonistik: texter om att tänka världen politiskt*, Stockholm: Atlas, 2016.

Mulinari, Diana och Anders Neergaard, "Sverigedemokraterna och det teoretiska fältet", i *Det vita fältet: samtida forskning om högerextremism*, redigerad av Mats Deland, Fredrik Hertzberg och Thomas Hvitfeldt, Uppsala Universitet: Historiska institutionen, 2010, e-bok, s. 45-72.

Mulinari, Diana och Anders Neergaard, "Omsorgsrasismen, Sverigedemokraterna och kvinnorna", i *Sverigedemokraternas svarta bok*, redigerad av Madelene Axelsson och Kristian Borg, 1. uppl., Stockholm: Verbal, 2014, s. 195–217.

Mulinari, Diana och Anders Neergaard, "Doing Racism, Performing Femininity: Women in the Sweden Democrats", i *Gender and Far Right Politics in Europe*, redigerad av Michaela Köttig, Renate Bitzan och Andrea Petö, Basingstoke: Palgrave Macmillan, 2017, e-bok, s. 13-27.

Nordin, Rasmus, *Sverigedemokraterna och kvinnan: En rekonstruktion av det dominerande narrativet om kvinnan hos Sverigedemokraterna och en analys om de använder henne för att legitimera sin politik*, Lunds universitet: Statsvetenskapliga institutionen, 2017.

Sörbom, Hanna, *Sverigedemokraterna ett feministiskt parti?*, Lunds Universitet: Statsvetenskapliga institutionen, 2016.

Welk, Sarah, "Högerextrema kvinnors kommunikationsstrategier på internet: exemplet Gemeinschaft Deutscher Frauen", i *Det vita fältet: samtida forskning om högerextremism*, redigerad av Mats Deland, Fredrik Hertzberg och Thomas Hvitfeldt, Uppsala Universitet: Historiska institutionen, 2010, e-bok, s. 155–174.

Wigen, Malin, "*Er kvinnosyn visar sig i er politik men också i ert förhållningssätt och i ert språkbruk*": *En textanalys med genusperspektiv på Sverigedemokraternas partiprogram*, Umeå universitet: Institutionen för språkstudier, 2013.

Östman, Lisa, *Sverigedemokraternas nationsbygge. En normkritisk diskursanalys av Sverigedemokraternas centrala dokument*, Malmö Universitet, 2018

Bilagor

Bilaga 1. Flygblad: *Ett livspussel som går ihop*

ETT LIVSPUSSEL SOM GÅR IHOP

I dagens stressade samhälle upplever många svårigheter att kombinera arbetsliv med privatliv. De tar alltid något som måste prioriteras bort och det dåliga samvetet är ständigt närvarande. Heltidsarbete, skötsel av hemmet, barnuppfostran, personlig hälsa - det är mycket som ska hinnas med. SD-Kvinnor satsar brett för att göra det enklare att pussla ihop vardagen. Med mer flexibilitet avseende arbetstid, ökad tillgänglighet barnomsorgen och mer resurser till såväl psykisk som fysisk hälsa vill vi förbättra verkligheten för kvinnor och män landet över.

VI ÄR VERKLIGHETENS RÖST

När andra kvinnor förbundena stlyfterså kallade kvinnor frågar väljer SD-kvinnor att lyfta blicken och se till ett mer balanserat samhälle i stort. När andra fokuserar på att räkna hur många män respektive kvinnor som hittas i olika styrelser och på arbetsplatser väljer vi att förbättra arbetsvillkoren i de kvinnodominerade branscherna som hamnar efter. När andra diskuterar hur vi bäst uppnår ett könsneutraltsamhälle höjer vi rösten för ett samhälle där det som står i fokus är att du välkomnas och respekteras oavsett ditt kön.

Vi väljer helt enkelt att verka utifrån den verklighet vi lever i, de problem vi vet att kvinnor känner av i sin vardag. Vi vill förbättra situationen för Sveriges kvinnor, och män, på riktigt. Vi löser problem, vi delar dem inte lika mellan män och kvinnor.

För frågor, medlemskap eller kontaktuppgifter:
www.sdkvinnor.se | info@sdkvinnor.se

Bilaga 2. Flygblad: *Tid med barnen på dina villkor*

**TID MED BARNEN
PÅ DINA VILLKOR**

TID MED BARNEN PÅ DINA VILLKOR

Allt fler politiska röster höjs för att styra enskilda privat- och familjeliv. Krav ställs på ökad kvotering i föräldraförsäkringen, avskaffat vårdnadsbidrag och allttidigare inskolning i förskolan - allt under sken av att vilja föräldrarnas och barnens bästa utan hänsyn till om så verkligen är fallet. SD-Kvinnor tror inte på dessa förslag. Vi är övertygade om att Sveriges familjers jälv av evad som passar dem bäst. Vi vill ge föräldrar bättre möjligheter att själva välja hur de vill spendera tid med sina barn och hur de vill fördela sin arbets tid. Vi vill se fler alternativ i barnomsorgen, föräldradagar som går att fördela helt enligt eget önskemål och bättre stöd till barnfamiljer, bland annat i form av höjt och mertillgängligt vårdnadsbidrag.

VI ÄR

VERKLIGHETENS RÖST

När andra kvinnor förbundens stlyfter så kallade kvinnofrågor väljer SD-kvinnor att lyfta blicken och se till ett mer balanserat samhälle stort. När andra fokuserar på att räkna hur många män respektive kvinnor som hittas i olika styrelser och på arbetsplatser väljer vi att förbättra arbetsvillkoren i de kvinnodominerade branscherna som hamnar efter. När andra diskuterar hur vi bäst uppnår ett könsneutralt samhälle höjer vi rösten för ett samhälle där det som står i fokus är att du välkomnas och respekteras oavsett ditt kön.

Vi väljer helt enkelt att verka utifrån den verklighet vi lever i, de problem vi vet att kvinnor känner av i sin vardag. Vi vill förbättra situationen för Sveriges kvinnor, och män, på riktigt. Vi löser problem, vi delar dem inte lika mellan män och kvinnor.

För frågor, medlemskap eller kontaktuppgifter:
www.sdkvinnor.se | info@sdkvinnor.se

Bilaga 3. Flygblad: *Trygg på stan inga fler blickar över axeln*

TRYGG PÅ STAN

INGA FLER BLICKAR ÖVER AXELN

SD-Kvinnor
Verklighetens röst

TRYGG PÅ STAN

INGA FLER BLICKAR ÖVER AXELN

Var fjärde kvinna känner sig otrygg när hon är ute ensam på kvällen. En av tio vågar inte ens lämna hemmet. Vi lär oss tänka på vår klädsel, anpassa vår gångtakt och alltid ha mobilen tillgänglig samt nycklar redo i handen för självförsvar. Den upplevda otryggheten påverkar vår vardag - vår verklighet. Detta måste ta slut. SD-Kvinnor vill se bättre belysning på gator och torg, övervakningskameror på särskilt utsatta platser, närvarande polis och ett starkt rättssystem där förövare straffas och brottsoffer får upprättelse. Så ska vår trygghet återupprättas i det offentliga rummet!

VI ÄR

VERKLIGHETENS RÖST

När andra kvinnor förbundena styfversåkallade kvinnofrågor väljer SD-kvinnor att lyfta blicken och se till ett mer balanserat samhälle stort. När andra fokuserar på att räkna hur många män respektive kvinnor som hittas i olika styrelser och på arbetsplatser väljer vi att förbättra arbetsvillkoren i de kvinnodominerade branscherna som hamnar efter. När andra diskuterar hur vi bäst uppnår ett könsneutralt samhälle höjer vi rösten för att rättssamhället där det som står i fokus är att du välkomnas och respekteras oavsett ditt kön.

Vi väljer helt enkelt att verka utifrån den verklighet vi lever i, de problem vi vet att kvinnor känner av i sin vardag. Vi vill förbättra situationen för Sveriges kvinnor, och män, på riktigt. Vi löser problem, vi delar dem inte lika mellan män och kvinnor.

För frågor, medlemskap eller kontaktuppgifter:
www.sdkvinnor.se | info@sdkvinnor.se

SD-Kvinnor
Verklighetens röst

Bilaga 4. Frågeschema intervju Maria

Privat

- Beskriv dig själv, vem är du, vad har du för intressen, familjesituation?

Politiken

- Har du alltid varit intresserad av politik? På vilket sätt?
- Har du varit aktiv i något mer parti än SD?
- Vad fick dig att bli intresserad av SD:s politik?
- Hur länge har du varit politiskt aktiv?
- Hur länge har du röstat på SD och varit medlem?
- Hur kom du i kontakt med SD-kvinnor/ Vad var det som intresserade dig där?
- Hur länge har du varit med i SD-kvinnor?
- Varför engagerade du dig i SD-kvinnor?
- Vad är din roll inom SD-kvinnor?

Bilderna

Vi visar upp de flygblad som vi hittat på SD-kvinnors hemsida samt Twitter, och använder som samtalsunderlag.

- Känner du igen bilden?
- Har du någon relation till bilderna tidigare?
- Berätta vad du ser på bilden:
- Vem tror du att bilden riktar sig till?

SD-kvinnor och 'Kvinnan'

- Vad är en typisk SD-kvinna för dig?
  - o Hur ser Hon ut?
  - o Hur ser Hennes hemförhållanden ut?
  - o Vad är Hennes hjärtefråga?
  - o Vad drömmer Hon om?
- Vad är SD-kvinnors roll i SD?

Jämställdhet

- Vad är jämställdhet för dig?
- Beskriv ett enligt dig bra och ett dåligt sätt att arbeta för jämställdhet:
- Diskuteras jämställdhet aktivt bland SD-kvinnor?
- Har du varit aktiv i något annat kvinnoförbund tidigare? Någon annan förening som jobbar för jämställdhet?
- Ser du dig själv som feminist? Hur definierar du dig själv när det kommer till jämställdhetsarbete?

Kvinnoaktivism och feminism

- Är SD-kvinnor ett feministiskt förbund enligt dig? Varför? Varför inte?
- Skulle du säga att ni diskuterar feminism på SD-kvinnors möten? eller skulle du benämna det som jämställdhet?
- Vad är din syn på feminism?

'Kvinnan'

- Beskriv en typisk 'Kvinna', enligt dig...
- Hur ser Hon ut?
- Vem blir Hon kär i?
- Hur ser Hennes drömmar ut?
- Vad är typiskt 'kvinnliga' egenskaper enligt dig?
- Tänker du att vi föds som 'Kvinnor' eller påverkas vi något av hur samhället behandlar oss?
- Vad tänker du kring tredje kön?

Nationalism

- Hur ser du på nationalism?
- Vad skulle du säga är kärnan i din nationalistiska syn?
- Vilken roll spelar SD-kvinnor i SD:s nationalistiska arbete enligt dig?

Något du vill tillägga, något jag missat att prata om?

- Finns det något du vill prata mer om?
- Något du tycker skulle vara viktigt att få med?
- Kan jag återkomma och komplettera intervjun om jag känner att det behövs?
- Vad vill du heta?

Bilaga 5. Frågelista Susanne

Fingerat namn:

Politik

- Har du alltid varit intresserad/engagerad av politik tidigare? På vilket sätt?
- Vad fick dig att bli intresserad av SD:s politik?
- Hur kom du i kontakt med SD-kvinnor och vad var det som intresserade dig där?

SD-kvinnan och jämställdhet

- Vad är en typisk SD-kvinna? Utgår från dig själv och hur du ser på SD-kvinnan tex utifrån följande teman: Utseende, hemförhållanden, hjärtefråga, mål och drömmar
- Hur skulle du beskriva jämställdhet?
- Beskriv ett enligt dig bra och ett dåligt sätt att arbeta för jämställdhet.

'Kvinna'

- Vad är typiskt 'kvinnliga' egenskaper för dig?
- Tänker du att vi föds som 'Kvinnor' eller påverkas vi något av hur samhället behandlar oss?
- Hur ser du på 'Kvinnans' roll inom följande teman;
  - o Familjen
  - o Samhället
  - o Politiken

Kvinnoaktivism och feminism

- Har du varit aktiv i något annat kvinnoförbund eller tex någon förening som jobbar för jämställdhet tidigare? Om ja, berätta hur!
- Ser du dig själv som feminist? Hur definierar du dig själv när det kommer till jämställdhetsarbete?
- Är SD-kvinnor ett feministiskt förbund enligt dig? Varför/ varför inte?

Nationalism

- På vilket sätt är SD-kvinnor viktiga i SD:s nationalistiska arbete enligt dig?

Finns det någonting du vill tillägga eller någonting du vill berätta mer om? Skulle vi kunna återkomma och komplettera intervjun om vi känner att det skulle behövas